

SYSTEM
Prawa Karnego Procesowego

Redaktor Naczelny
Piotr Hofmański

**POSTĘPOWANIE
PRZYGOTOWAWCZE**

Redakcja naukowa
Ryszard A. Stefański

X

Wolters Kluwer

SYSTEM

Prawa Karnego Procesowego

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SYSTEM

Prawa Karnego Procesowego

Redaktor Naczelny
Piotr Hofmański

Członkowie Rady Programowej

prof. dr hab. Andrzej Bulsiewicz
dr hab. Wojciech Cieślak

prof. dr hab. Wiesław Daszkiewicz

prof. dr hab. Tomasz Grzegorzczuk

prof. dr hab. Jerzy Kasprzak

dr hab. Monika Klejnowska

prof. dr hab. Piotr Kruszyński

prof. dr hab. Cezary Kulesza

dr hab. Zbigniew Kwiatkowski

prof. dr hab. Kazimierz Marszał

dr hab. Ireneusz Nowikowski

prof. dr hab. Lech Paprzycki

prof. dr hab. Feliks Prusak

prof. dr hab. Jerzy Skorupka

prof. dr hab. Stanisław Stachowiak

prof. dr hab. Ryszard A. Stefański

prof. dr hab. Janusz Tylman

prof. dr hab. Stanisław Waltoś

prof. dr hab. Paweł Wiliński

sędzia SN Stanisław Zabłocki

prof. dr hab. Kazimierz Zgryzek

Tom I.	ZAGADNIENIA OGÓLNE Piotr Hofmański
Tom II.	PROCES KARNY – ROZWIĄZANIA MODELOWE W UJĘCIU PRAWNOPORÓWNAWCZYM Piotr Kruszyński
Tom III.	ZASADY PROCESU KARNEGO Paweł Wiliński
Tom IV.	DOPUSZCZALNOŚĆ PROCESU Maria Jeż-Ludwichowska Arkadiusz Lach
Tom V.	SĄDY I INNE ORGANY POSTĘPOWANIA KARNEGO Zbigniew Kwiatkowski
Tom VI.	STRONY I INNI UCZESTNICY POSTĘPOWANIA KARNEGO Cezary Kulesza
Tom VII.	CZYNNOŚCI PROCESOWE Ireneusz Nowikowski
Tom VIII.	DOWODY Jerzy Skorupka
Tom IX.	ŚRODKI PRZYMUSU Tomasz Grzegorzczak
Tom X.	POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE Ryszard A. Stefański

**Tom XI. POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM
PIERWSZEJ INSTANCJI**

Kazimierz Zgryzek

Tom XII. POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

Sławomir Steinborn
Krzysztof Woźniowski

**Tom XIII. NADZWYCZAJNE ŚRODKI
ZASKARŻENIA I ŚRODKI
POZAPROCESOWE**

Stanisław Zabłocki

Tom XIV. TRYBY SZCZEGÓLNE

Feliks Prusak

**Tom XV. POZAKODEKSOWE
POSTĘPOWANIA SZCZEGÓLNE**

Tomasz Grzegorzczak

**Tom XVI. POSTĘPOWANIA
PO UPRAWOMOCNIENIU SIĘ
ORZECZENIA**

Andrzej Światłowski

**Tom XVII. OBRÓT PRAWNY Z ZAGRANICĄ
I POSTĘPOWANIA
PRZED TRYBUNAŁAMI
MIĘDZYNARODOWYMI**

Lech Paprzycki

**Tom XVIII. KOSZTY PROCESU I OPŁATY
W SPRAWACH KARNYCH**

Monika Klejnowska

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE

Redakcja naukowa
Ryszard A. Stefański

Autorzy:

Stanisław Cora
Katarzyna Dudka
Krzysztof Eichstaedt
Andrzej Kiełtyka
Józef Koredczuk
Jacek Kosonoga
Cezary Kulesza
Maciej Rogalski
Jerzy Skorupka
Ryszard A. Stefański
Janusz Tylman
Krzysztof Woźniewski

X

Poszczególne rozdziały tomu X napisali:

Stanisław Cora	rozdział 6.1
Katarzyna Dudka	rozdział. 6.5
Krzysztof Eichstaedt	rozdział 8
Andrzej Kiełtyka	rozdział 5
Józef Koredczuk	rozdział 1
Jacek Kosonoga	rozdział 6.3
Cezary Kulesza	rozdział 6.6
Maciej Rogalski	rozdział 7
Jerzy Skorupka	rozdział 4
Ryszard A. Stefański	rozdział 6.2, 6.7, rozdział 9
Janusz Tylman	rozdział 2, rozdział 3
Krzysztof Woźniowski	rozdział 6.4

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	19
Wprowadzenie	37
ROZDZIAŁ 1. Ewolucja modelu postępowania przygotowawczego w polskim prawie karnym procesowym	47
1.1. Uwagi ogólne	50
1.2. Okres średniowiecza	52
1.3. Czasy nowożytne	56
1.3.1. Proces ziemski	56
1.3.2. Proces miejski	59
1.3.3. Proces wiejski	64
1.4. Lata 1772/1795–1918	66
1.4.1. Uwagi ogólne	66
1.4.2. Zabór pruski	66
1.4.3. Zabór austriacki	71
1.4.4. Zabór rosyjski	76
1.5. Lata 1918–1997	80
1.5.1. Do czasu wydania kodeksu postępowania karnego z 1928 r.	80
1.5.2. Kodeks postępowania karnego z 1928 r.	89
1.5.3. Kodeks postępowania karnego z 1969 r.	108
ROZDZIAŁ 2. Cele postępowania przygotowawczego	121
2.1. Uwagi ogólne	125
2.2. Pojęcie celu	126
2.3. Cele postępowania przygotowawczego w kodeksach postępowania karnego	127
2.4. Cele postępowania karnego a cele postępowania przygotowawczego	133
2.5. Cele postępowania przygotowawczego	138
2.5.1. Uwagi ogólne	138
2.5.2. Ustalenie, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo	139
2.5.3. Wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy	139
2.5.4. Zebranie danych o podejrzanym	140
2.5.5. Wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym ustalenie osób pokrzywdzonych i rozmiarów szkody	143
2.5.6. Utrwalenie dowodów	145

2.5.7. Wyjaśnienie okoliczności, które sprzyjały popełnieniu czynu	172
2.6. Wnioski	174
ROZDZIAŁ 3. Postępowanie sprawdzające	176
3.1. Przedmiot procesu	180
3.2. Pojęcie sprawdzenia	181
3.3. Formy sprawdzenia	182
3.4. Pojęcie i kształtowanie się postępowania sprawdzającego	184
3.5. Postępowanie sprawdzające w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.	214
3.5.1. Uwagi wprowadzające	214
3.5.2. Organy prowadzące postępowanie sprawdzające	215
3.5.3. Przesłanki postępowania sprawdzającego	215
3.5.4. Czynności postępowania sprawdzającego	218
3.5.5. Termin postępowania sprawdzającego	224
3.5.6. Postępowanie sprawdzające a czynności operacyjno-rozpoznawcze	226
3.5.7. Nadzór prokuratora nad postępowaniem sprawdzającym	232
3.5.8. Charakter postępowania sprawdzającego	235
3.5.9. Wnioski	249
ROZDZIAŁ 4. Postępowanie w niezbędnym zakresie	255
4.1. Ogólna charakterystyka postępowania w niezbędnym zakresie (czynności niecierpiących zwłoki)	261
4.2. Ewolucja postępowania w niezbędnym zakresie oraz instytucji czynności niepowtarzalnych	271
4.3. Postępowanie w niezbędnym zakresie w modelu postępowania przygotowawczego	290
4.4. Cel, funkcje i przesłanki postępowania w niezbędnym zakresie	298
4.5. Granice podmiotowe postępowania w niezbędnym zakresie	306
4.5.1. Organy uprawnione do przeprowadzenia postępowania w niezbędnym zakresie	306
4.5.2. Osoba podejrzana jako podmiot czynności w postępowaniu w niezbędnym zakresie	309
4.6. Zakres przedmiotowy postępowania w niezbędnym zakresie	311
4.6.1. Przedmiotowe granice pierwszego i drugiego stopnia	311
4.6.2. Ślady i dowody jako przedmioty czynności zabezpieczających	315
4.6.3. Oględziny	322
4.6.4. Przeszukanie	333
4.6.5. Czynności wymienione w art. 74 § 2 pkt 1 w stosunku do osoby podejrzanej	338
4.6.6. Inne niezbędne czynności przedsięwzięte wobec osoby podejrzanej	342
4.6.6.1. Uwagi wprowadzające	342
4.6.6.2. Pobranie krwi, włosów i wydzielin organizmu	344
4.6.6.3. Okazanie	346
4.6.6.4. Eksperyment procesowy	357
4.6.6.5. Problem badań przesiewowych i badania przy użyciu wariografu z art. 192a § 1 i 2 k.p.k.	362

4.6.6.6. Czynności niepowtarzalne	367
4.6.6.6.1. Uwagi ogólne	367
4.6.6.6.2. Przesłuchanie świadka na podstawie art. 316 § 3 k.p.k.	383
4.6.7. Przesłuchanie osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa w charakterze podejrzanego przed wydaniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów	385
4.7. Zakres temporalny postępowania w niezbędnym zakresie	394
4.8. Czynności zabezpieczające ślady i dowody przestępstwa w postępowaniu w sprawach z oskarżenia prywatnego	396
ROZDZIAŁ 5. Formy postępowania przygotowawczego	400
5.1. Pojęcie formy postępowania przygotowawczego	406
5.2. Formy postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1928 r.	415
5.3. Formy postępowania przygotowawczego w latach 1944–1969	419
5.4. Śledztwo i dochodzenie po wejściu w życie kodeksu postępowania karnego z 1969 r.	431
5.5. Śledztwo i dochodzenie w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.	451
5.6. Śledztwo i dochodzenie po noweli kodeksu postępowania karnego z 10 stycznia 2003 r.	472
5.7. Śledztwo i dochodzenie po nowelizacji kodeksu postępowania karnego z 29 marca 2007 r.	498
5.8. Formy postępowania przygotowawczego po nowelizacjach kodeksu postępowania karnego z 27 września 2013 r. oraz z 20 lutego 2015 r.	541
5.9. Zmiany wpływające na formy postępowania przygotowawczego wprowadzone w 2016 r.	569
ROZDZIAŁ 6. Przebieg postępowania przygotowawczego	579
6.1. Wszczęcie postępowania przygotowawczego	579
6.1.1. Uwagi wprowadzające	582
6.1.2. Kształtowanie się wszczęcia postępowania przygotowawczego	582
6.1.3. Przesłanki wszczęcia postępowania przygotowawczego	585
6.1.4. Zawiadomienie o przestępstwie	595
6.1.4.1. Kształtowanie się zawiadomienia o przestępstwie	595
6.1.4.2. Istota zawiadomienia o przestępstwie	599
6.1.4.3. Rodzaje zawiadomień o przestępstwie	601
6.1.4.4. Skutki niedopełnienia obowiązku zawiadomienia o przestępstwie	629
6.1.4.5. Forma zawiadomienia o przestępstwie	638
6.1.5. Informacje własne organów ścigania	641
6.2. Odmowa wszczęcia postępowania przygotowawczego	663
6.2.1. Uwagi wprowadzające	667
6.2.2. Kształtowanie się odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego ..	667
6.2.3. Odmowa wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.	673
6.2.3.1. Uwagi wprowadzające	673

6.2.3.2.	Przyczyny odmowy wszczęcia śledztwa lub dochodzenia	675
6.2.3.3.	Organy uprawnione do odmowy wszczęcia śledztwa lub dochodzenia	685
6.2.3.3.1.	Organy uprawnione do odmowy wszczęcia śledztwa	685
6.2.3.3.2.	Organy uprawnione do odmowy wszczęcia dochodzenia	686
6.2.3.4.	Forma odmowy wszczęcia śledztwa lub dochodzenia	687
6.2.3.4.1.	Forma odmowy wszczęcia śledztwa	687
6.2.3.4.2.	Forma odmowy wszczęcia dochodzenia	688
6.2.3.5.	Termin wydania postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia	689
6.2.3.6.	Zawiadomienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia	691
6.2.3.7.	Zaskarżalność postanowień o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia	692
6.2.3.7.1.	Uprawnienie do zaskarżania postanowień o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia . . .	692
6.2.3.7.2.	Uprawnieni do wniesienia zażalenia	693
6.2.3.7.3.	Postępowanie w przedmiocie zażalenia	709
6.2.3.8.	Wzruszenie postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia	714
6.2.4.	Zażalenie na bezczynność w zakresie rozpoznania zawiadomienia o przestępstwie	715
6.3.	Przedstawienie zarzutów	725
6.3.1.	Uwagi ogólne	733
6.3.2.	Kształtowanie się instytucji przedstawienia zarzutów w polskim procesie karnym	735
6.3.3.	Sporządzenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów	744
6.3.3.1.	Podstawa faktyczna postanowienia	744
6.3.3.2.	Moment sporządzenia postanowienia	748
6.3.3.3.	Struktura postanowienia	751
6.3.3.3.1.	Wymogi ogólne	751
6.3.3.3.2.	Wskazanie podejrzanego	752
6.3.3.3.3.	Dokładne określenie zarzucanego czynu	753
6.3.3.3.4.	Podanie kwalifikacji prawnej czynu	763
6.3.4.	Ogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów	767
6.3.5.	Pouczenie podejrzanego	770
6.3.6.	Przesłuchanie podejrzanego	776
6.3.6.1.	Chronologia czynności	776
6.3.6.2.	Udział obrońcy	776
6.3.6.3.	Przebieg przesłuchania	778
6.3.6.4.	Protokołowanie czynności przesłuchania	783
6.3.6.5.	Urządzenie rejestrujące obraz lub dźwięk	785
6.3.6.6.	Udział tłumacza	786
6.3.6.7.	Złożenie wyjaśnień w formie pisemnej	788
6.3.7.	Uzasadnienie postanowienia o przedstawieniu zarzutów	790

6.3.8. Skuteczność przedstawienia zarzutów	798
6.3.9. Konsekwencje ukrywania się podejrzanego lub jego nieobecności w kraju ..	804
6.3.10. Skutki przedstawienia zarzutów	807
6.3.10.1. Skutki procesowe	807
6.3.10.2. Skutki pozaprosesowe	809
6.3.10.2.1. Uwagi ogólne	809
6.3.10.2.2. Konsekwencje w zakresie stosunków służbowych i pracowniczych	809
6.3.10.2.3. Utrata lub ograniczenie uprawnień	814
6.3.10.2.4. Możliwość pozyskiwania określonych informacji ..	815
6.3.10.2.5. Ograniczenie udziału w komisjach egzaminacyjnych	817
6.3.10.2.6. Pozostałe skutki	818
6.3.10.3. Obowiązek zawiadomienia o wszczęciu postępowania przeciwko osobie (art. 21 k.p.k.)	820
6.3.11. Modyfikacja zarzutów	821
6.3.11.1. Rodzaje modyfikacji zarzutów	821
6.3.11.2. Zarzucenie czynu nieobjętego wydanym uprzednio postanowieniem	822
6.3.11.3. Zarzucenie czynu w zmienionej w istotny sposób postaci	825
6.3.11.3.1. Zmieniona w istotny sposób postać czynu	825
6.3.11.3.2. Ontologiczna tożsamość czynu	829
6.3.11.3.3. Konwalidacja postanowienia o przedstawieniu zarzutów na etapie postępowania sądowego	832
6.3.11.4. Zmiana kwalifikacji prawnej czynu na surowszą	833
6.3.11.4.1. Kryteria oceny surowości kwalifikacji prawnej	833
6.3.11.4.2. Zmiana kwalifikacji na łagodniejszą lub równorzędną	835
6.3.11.5. Czynności związane z modyfikacją zarzutów	837
6.3.12. Uprozczone formy przedstawienia zarzutów	838
6.3.12.1. Czynności w niezbędnym zakresie	838
6.3.12.2. Dochodzenie	841
6.3.12.3. Postępowanie przyspieszone	842
6.4. Czynności w postępowaniu przygotowawczym	843
6.4.1. Uwagi wstępne	845
6.4.2. Podział czynności procesowych – klasyfikacja ogólna	847
6.4.3. Czynności operacyjno-rozpoznawcze	850
6.4.4. Podział ze względu na treść i charakter czynności	852
6.4.4.1. Czynności faktyczne	852
6.4.4.2. Spostrzeżenia procesowe	853
6.4.4.3. Oświadczenia procesowe	854
6.4.4.3.1. Uwagi wstępne	854
6.4.4.3.2. Oświadczenia wiedzy	854
6.4.4.3.3. Oświadczenia woli postulujące	855
6.4.4.3.4. Oświadczenia woli imperatywne	860
6.4.5. Promulgacja i odwołalność czynności procesowych	867
6.4.5.1. Promulgacja	867

6.4.5.2.	Odwołalność	869
6.4.5.3.	Prawomocność	870
6.4.6.	Zagadnienie niewadliwości czynności procesowych postępowania przygotowawczego	872
6.4.6.1.	Uwagi wstępne	872
6.4.6.2.	Kompetencja organu postępowania przygotowawczego	872
6.4.6.3.	Wymogi modalne czynności procesowych	882
6.4.6.3.1.	Forma	882
6.4.6.3.2.	Podpis	884
6.4.6.3.3.	Miejsce	884
6.4.6.3.4.	Język	884
6.4.6.3.5.	Czas	886
6.4.6.4.	Niedopuszczalność, bezzasadność, bezskuteczność i nieważność czynności procesowych	888
6.4.6.4.1.	Uwagi wstępne	888
6.4.6.4.2.	Niedopuszczalność czynności procesowej	889
6.4.6.4.3.	Wadliwość czynności procesowych	890
6.4.6.4.4.	Bezskuteczność czynności procesowych	890
6.4.6.4.5.	Zasadność czynności procesowych	891
6.4.6.4.6.	Nieważność czynności procesowych	893
6.5.	Udział stron w postępowaniu przygotowawczym	895
6.5.1.	Uwagi ogólne	898
6.5.2.	Udział stron w postępowaniu przygotowawczym w kodeksie postępowania karnego z 1928 r.	899
6.5.3.	Udział stron w postępowaniu przygotowawczym w kodeksie postępowania karnego z 1969 r.	900
6.5.4.	Udział stron w czynnościach postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.	902
6.5.4.1.	Inicjowanie czynności postępowania przygotowawczego przez strony (art. 315 § 1 k.p.k.)	902
6.5.4.2.	Wniosek stron o przeprowadzenie mediacji (art. 23a § 1 k.p.k.) ..	907
6.5.4.3.	Udział stron w czynnościach niepowtarzalnych (art. 316 k.p.k.) ..	911
6.5.4.3.1.	Uwagi wstępne	911
6.5.4.3.2.	Prawo do żądania przesłuchania świadka przez sąd w przypadku niebezpieczeństwa niemożności przesłuchania go na rozprawie (art. 316 § 3 k.p.k.)	918
6.5.4.4.	Udział pokrzywdzonego w innych niż niepowtarzalne czynnościach postępowania przygotowawczego (art. 317 i 318 k.p.k.)	920
6.5.4.5.	Udział stron w czynnościach dochodzenia w niezbędnym zakresie	924
6.6.	Udział obrońcy w postępowaniu przygotowawczym	926
6.6.1.	Kształtowanie się udziału obrońcy w postępowaniu przygotowawczym ..	930
6.6.2.	Standard strasburski efektywnej obrony w postępowaniu przygotowawczym	940
6.6.3.	Wstąpienie obrońcy do procesu i udział w przesłuchaniu podejrzanego ..	946
6.6.4.	Poufność kontaktów obrońcy z podejrzanym	958

6.6.5.	Prawo obrońcy do zapoznania się z aktami postępowania	960
6.6.6.	Składanie wniosków dowodowych przez obrońcę	965
6.6.7.	Udział obrońcy oskarżonego w czynnościach śledztwa i dochodzenia ...	970
6.6.8.	Rola obrońcy w postępowaniu w przedmiocie tymczasowego aresztowania	980
6.6.9.	Udział obrońcy w końcowym zapoznaniu się z aktami postępowania ...	995
6.6.10.	Dopuszczalność śledztw własnych adwokatów	1000
6.7.	Zakończenie postępowania przygotowawczego	1012
6.7.1.	Formy zakończenia postępowania przygotowawczego	1014
6.7.2.	Kształtowanie się zamknięcia postępowania przygotowawczego	1015
6.7.2.1.	Uwagi ogólne	1015
6.7.2.2.	Zamknięcie postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1928 r.	1015
6.7.2.3.	Zamknięcie postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1969 r.	1019
6.7.2.4.	Zamknięcie postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.	1021
6.7.3.	Zamknięcie postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego po nowelizacji z 11 marca 2016 r.	1029
6.7.3.1.	Uwagi ogólne	1029
6.7.3.2.	Końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania przygotowawczego	1031
6.7.3.2.1.	Uwagi wprowadzające	1031
6.7.3.2.2.	Podmioty uprawnione do zaznajomienia z materiałami postępowania	1032
6.7.3.2.3.	Wniosek o końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania przygotowawczego	1032
6.7.3.2.4.	Powiadomienie o możliwości przejrzenia akt i wyznaczenie terminu zapoznania się z nimi	1033
6.7.3.2.5.	Udostępnienie akt do przejrzenia	1035
6.7.3.2.6.	Udział podejrzanego w zaznajomieniu	1037
6.7.3.2.7.	Sposób zaznajomienia z materiałami postępowania ..	1038
6.7.3.2.8.	Czas zaznajamiania z materiałami postępowania ..	1041
6.7.3.2.9.	Dokumentowanie zaznajomienia z materiałami postępowania	1044
6.7.3.2.10.	Wnioski składane po zaznajomieniu z materiałami postępowania	1044
6.7.3.3.	Wydanie postanowienia o zamknięciu śledztwa lub dochodzenia	1047
6.7.4.	Skutki procesowe niezapoznania z materiałami postępowania	1048
ROZDZIAŁ 7. Nadzór prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym		1050
7.1.	Kształtowanie się nadzoru prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym ..	1053
7.2.	Nadzór procesowy	1061
7.2.1.	Zakres nadzoru	1061
7.2.2.	Sposoby sprawowania nadzoru	1069
7.2.3.	Podjęcie i wznowienie postępowania przygotowawczego	1080

7.2.4.	Nadzwyczajne uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przez prokuratora generalnego	1107
7.3.	Nadzór służbowy	1121
7.4.	Nadzór służbowy innych organów prowadzących postępowanie przygotowawcze	1131
ROZDZIAŁ 8. Czynności sądu w postępowaniu przygotowawczym		1136
8.1.	Uwagi wprowadzające	1148
8.2.	Modelowe rozwiązania dotyczące udziału sądu w stadium poprzedzającym rozprawę sądową	1150
8.2.1.	Model angielski	1150
8.2.2.	Model francuski	1156
8.2.3.	Model niemiecki	1160
8.2.4.	Model rosyjski	1164
8.3.	Kształtowanie się udziału sądu w postępowaniu przygotowawczym w polskim procesie karnym	1168
8.4.	Czynności sądowe w postępowaniu przygotowawczym w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.	1185
8.4.1.	Wybór modelu postępowania przygotowawczego	1185
8.4.2.	Czynności decyzyjne sądu	1192
8.4.2.1.	Uwagi wprowadzające	1192
8.4.2.2.	Zwolnienie z zachowania tajemnicy zawodowej szczególnie chronionej	1192
8.4.2.3.	Orzekanie o badaniach psychiatrycznych podejrzanego połączonych z obserwacją w zakładzie leczniczym	1193
8.4.2.4.	Zatrzymanie pism oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem funkcji obrońcy	1195
8.4.2.5.	Orzekanie o zniszczeniu przedmiotów i substancji niebezpiecznych	1196
8.4.2.6.	Zarządzenie podsłuchu procesowego	1196
8.4.2.7.	Stosowanie tymczasowego aresztowania	1197
8.4.2.8.	Przedłużanie tymczasowego aresztowania	1198
8.4.2.9.	Orzekanie o wydaniu europejskiego nakazu aresztowania	1200
8.4.2.10.	Orzekanie w przedmiocie aresztowania jako kary porządkowej	1200
8.4.2.11.	Orzekanie pieniężnej kary porządkowej wobec obrońcy lub pełnomocnika	1201
8.4.2.12.	Orzekanie przepadku przedmiotów poręczenia majątkowego oraz ściągnięcie sumy poręczenia	1201
8.4.2.13.	Wydanie listu żelaznego	1202
8.4.2.14.	Orzekanie przepadku tytułem środka zabezpieczającego	1203
8.4.2.15.	Umorzenie postępowania przygotowawczego połączone z zastosowaniem środków zabezpieczających	1204
8.4.3.	Czynności kontrolne sądu	1208
8.4.3.1.	Uwagi wprowadzające	1208
8.4.3.2.	Kontrola zasadności nałożonej przez prokuratora kary pieniężnej za nieudzielenie wyjaśnień w wyznaczonym terminie w razie stwierdzenia w postępowaniu karnym poważnego uchybienia w działaniu instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej	1210

8.4.3.3.	Kontrola zasadności nałożonej przez prokuratora kary pieniężnej na dziekana właściwej rady za nienadesłanie w wyznaczonym terminie informacji o podjętych działaniach wynikających z zawiadomienia o rażącym naruszeniu przez obrońcę lub pełnomocnika strony obowiązków procesowych w postępowaniu przygotowawczym	1210
8.4.3.4.	Kontrola decyzji prokuratora o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka	1211
8.4.3.5.	Kontrola decyzji prokuratora dotyczącej przeszukania	1211
8.4.3.6.	Kontrola decyzji prokuratora dotyczącej zatrzymania korespondencji, przesyłek oraz wykazów połączeń telekomunikacyjnych	1212
8.4.3.7.	Kontrola postanowień prokuratora w przedmiocie kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych w wypadkach niecierpiących zwłoki	1213
8.4.3.8.	Kontrola postanowień prokuratora w przedmiocie wyrażania zgody następczej na procesowe wykorzystanie materiałów pochodzących z legalnego podsłuchu	1213
8.4.3.9.	Kontrola zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania	1213
8.4.3.10.	Kontrola zatrzymania oraz doprowadzenia świadka, biegłego, tłumacza i specjalisty	1214
8.4.3.11.	Kontrola ukarania świadka, biegłego, tłumacza i specjalisty karą pieniężną	1214
8.4.3.12.	Kontrola decyzji prokuratorskich w przedmiocie orzekania środków zapobiegawczych	1215
8.4.3.13.	Kontrola postanowień prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym	1215
8.4.3.14.	Kontrola decyzji prokuratorskich o zaniechaniu ścigania	1216
8.4.3.15.	Kontrola postanowień prokuratorskich w przedmiocie wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie postanowienia o zatrzymaniu dowodów lub zabezpieczeniu mienia	1216
8.4.3.16.	Kontrola kosztów w postępowaniu przygotowawczym	1217
8.4.4.	Czynności dowodowe sądu	1220
8.4.5.	Subsydiarny akt oskarżenia	1222
8.4.6.	Czynności decyzyjne i kontrolne sądu w postępowaniu przygotowawczym wynikające z ustawy o świadku koronnym	1227
8.4.6.1.	Uwagi wprowadzające	1227
8.4.6.2.	Zażalenie na postanowienie o wznowieniu postępowania	1228
8.4.6.3.	Zażalenie na postanowienie w przedmiocie zastosowania ochrony lub pomocy dla świadka koronnego i osoby dla niego najbliższej	1228
8.4.6.4.	Zażalenie na postanowienie prokuratora o zwrocie właściwemu organowi równowartości świadczeń otrzymanych w ramach pomocy udzielonej świadkowi koronnemu	1228
8.4.7.	Uwagi końcowe	1229

ROZDZIAŁ 9. Rodzaje decyzji kończących postępowanie przygotowawcze	1234
9.1. Uwagi wprowadzające	1263
9.2. Kształtowanie się sposobów zakończenia postępowania przygotowawczego	1266
9.2.1. Uwagi wprowadzające	1266
9.2.2. Umożnienie postępowania przygotowawczego	1267
9.2.3. Warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego	1296
9.2.4. Akt oskarżenia	1300
9.2.4.1. Czynności przed wniesieniem aktu oskarżenia	1300
9.2.4.2. Wymogi formalne aktu oskarżenia	1307
9.2.5. Wniosek o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy	1318
9.3. Sposoby zakończenia postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.	1323
9.3.1. Umożnienie śledztwa lub dochodzenia	1323
9.3.1.1. Uwagi wprowadzające	1323
9.3.1.2. Podstawy umorzenia postępowania przygotowawczego	1324
9.3.1.3. Rodzaje przyczyn umorzenia postępowania przygotowawczego	1328
9.3.1.3.1. Uwagi wprowadzające	1328
9.3.1.3.2. Przyczyny faktyczne umorzenia postępowania przygotowawczego	1331
9.3.1.3.3. Przyczyny prawne umorzenia postępowania przygotowawczego	1340
9.3.1.4. Konkurencja przyczyn umorzenia	1449
9.3.1.5. Postępowanie w przedmiocie umorzenia postępowania przygotowawczego	1459
9.3.1.5.1. Organy uprawnione do umorzenia postępowania przygotowawczego	1459
9.3.1.5.2. Forma umorzenia postępowania przygotowawczego	1461
9.3.1.5.3. Struktura postanowienia o umorzeniu	1461
9.3.1.6. Czynności związane z wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego	1470
9.3.1.6.1. Uwagi wprowadzające	1470
9.3.1.6.2. Wydanie postanowienia co do dowodów rzeczowych	1471
9.3.1.6.3. Wniosek o orzeczenie przypadku	1486
9.3.1.6.4. Zażalenie na postanowienie co do dowodów rzeczowych	1489
9.3.1.6.5. Zażalenie na postanowienie o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia	1489
9.3.1.7. Czynności związane z umorzeniem śledztwa lub dochodzenia	1500
9.3.1.7.1. Uchylenie zastosowanych środków zapobiegawczych	1500
9.3.1.7.2. Uchylenie zabezpieczeń majątkowych	1501
9.3.1.7.3. Przekazanie sprawy policji w celu wystąpienia z wnioskiem o ukaranie za wykroczenie	1501
9.3.1.7.4. Przekazanie sprawy innemu właściwemu organowi z wnioskiem o ukaranie	1502
9.3.1.7.5. Skierowanie sygnalizacji	1502

9.3.1.7.6.	Zawiadomienie o ukończeniu postępowania przygotowawczego przeciw niektórym osobom	1504
9.3.2.	Wniosek o umorzenie postępowania przygotowawczego i zastosowanie środków zabezpieczających	1504
9.3.3.	Wniosek o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego	1513
9.3.3.1.	Uwagi wprowadzające	1513
9.3.3.2.	Przesłanki warunkowego umorzenia postępowania	1514
9.3.3.3.	Stopnie winy i społecznej szkodliwości czynu	1514
9.3.3.4.	Niebudzące wątpliwości okoliczności popełnienia czynu	1516
9.3.3.5.	Przestępstwo jest zagrożone karą nieprzekraczającą pięciu lat pozbawienia wolności	1517
9.3.3.6.	Niekaralność za przestępstwo umyślne	1517
9.3.3.7.	Pomyślna prognoza kryminologiczna	1518
9.3.3.8.	Okres próby	1519
9.3.3.9.	Upływ okresu próby	1521
9.3.3.10.	Postępowanie w przedmiocie wniosku o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego	1521
9.3.3.10.1.	Charakter prawny wniosku	1521
9.3.3.10.2.	Organy uprawnione do złożenia wniosku	1525
9.3.3.10.3.	Termin wniesienia wniosku	1528
9.3.3.10.4.	Warunki formalne wniosku	1528
9.3.4.	Wniosek o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków	1531
9.3.4.1.	Uwagi wprowadzające	1531
9.3.4.2.	Porozumienie między prokuratorem a podejrzanym	1533
9.3.4.3.	Warunki złożenia wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego zamiast aktu oskarżenia	1537
9.3.4.3.1.	Uwagi wprowadzające	1537
9.3.4.3.2.	Popełnienie występku	1538
9.3.4.3.3.	Niebudzące wątpliwości okoliczności popełnienia przestępstwa i wina podejrzanego	1539
9.3.4.3.4.	Przyznanie się podejrzanego do winy	1541
9.3.4.3.5.	Postawa oskarżonego wskazująca, że cele postępowania zostaną osiągnięte	1544
9.3.4.3.6.	Uwzględnienie prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego	1545
9.3.4.3.7.	Uzgodnienie przez prokuratora z podejrzanym kary lub innych środków	1546
9.3.4.3.8.	Ograniczenie czynności dowodowych	1549
9.3.4.3.9.	Organy uprawnione do wystąpienia z wnioskiem	1550
9.3.4.3.10.	Warunki formalne wniosku	1551
9.3.4.4.	Wniosek dołączany do aktu oskarżenia	1553
9.3.5.	Skierowanie aktu oskarżenia	1557
9.3.5.1.	Uwagi wprowadzające	1557
9.3.5.2.	Pojęcie aktu oskarżenia	1558
9.3.5.3.	Funkcje aktu oskarżenia	1560
9.3.5.4.	Organy uprawnione do wniesienia aktu oskarżenia	1564

Spis treści

9.3.5.5.	Podstawa faktyczna aktu oskarżenia	1568
9.3.5.6.	Termin wniesienia aktu oskarżenia	1574
9.3.5.7.	Warunki formalne aktu oskarżenia	1578
9.3.5.7.1.	Uwagi wprowadzające	1578
9.3.5.7.2.	Forma aktu oskarżenia	1579
9.3.5.7.3.	Struktura aktu oskarżenia	1581
9.3.5.8.	Załączniki do aktu oskarżenia	1619
9.3.5.8.1.	Załączniki obligatoryjne	1619
9.3.5.8.2.	Załącznik fakultatywny	1629
9.3.5.8.3.	Czynności związane z wniesieniem aktu oskarżenia do sądu	1631
Skorowidz przedmiotowy		1635

WYKAZ SKRÓTÓW

1. AKTY PRAWNE

- dyrektywa 2013/48/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.Urz. UE L 294 z 6.11.2013, s. 1)
- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
- k.k. z 1932 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 60, poz. 571 ze zm.)
- k.k. z 1969 r. – ustawa z 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.)
- k.k.s. – ustawa z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 186 ze zm.)
- k.k.w. – ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 101 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.)
- k.p.k. z 1928 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst pierwotny Dz.U. Nr 33, poz. 313 ze zm.)
- k.p.k. tekst jedn. z 1932 r. – ustawa z 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. Dz.U. z 1932 r. Nr 83, poz. 725 ze zm.)
- k.p.k. tekst jedn. z 1939 r. – ustawa z 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. Dz.U. z 1939 r. Nr 8, poz. 44 ze zm.)

Wykaz skrótów

- k.p.k. tekst jedn. z 1949 r. – ustawa z 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. Dz.U. z 1949 r. Nr 33, poz. 243 ze zm.)
- k.p.k. tekst jedn. z 1950 r. – ustawa z 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. Dz.U. z 1950 r. Nr 40, poz. 364 ze zm.)
- k.p.k. z 1969 r. – ustawa z 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 13, poz. 96 ze zm.)
- k.p.w. – ustawa z 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 395 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 2082 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1030 ze zm.)
- k.w. – ustawa z 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1094 ze zm.)
- m.k.k. – dekret z 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz.U. Nr 30, poz. 192 ze zm.); tzw. mały kodeks karny
- MPPOiP – Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167, zał.)
- nowelizacja z 10 stycznia 2003 r. – ustawa z 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. Nr 17, poz. 155 ze zm.)
- nowelizacja z 29 marca 2007 r. – ustawa z 29 marca 2007 r. o zmianie ustawy o prokuraturze, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 64, poz. 432 ze zm.)
- nowelizacja z 9 maja 2007 r. – ustawa z 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 99, poz. 664)
- nowelizacja z 5 listopada 2009 r. – ustawa z 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 206, poz. 1589 ze zm.)
- nowelizacja z 27 września 2013 r. – ustawa z 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1247 ze zm.)
- nowelizacja z 11 marca 2016 r. – ustawa z 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 437)
- pr.adw. – ustawa z 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 615 ze zm.)
- pr.aut. – ustawa z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
- pr.bank. – ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 128 ze zm.)
- pr.łow. – ustawa z 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 2168)

Wykaz skrótów

- protokół nr 7 – Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/4)
- pr.pras. – ustawa z 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.)
- pr.prok. – ustawa z 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz.U. poz. 177)
- pr.tel. – ustawa z 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 243 ze zm.)
- p.u.s.p. – ustawa z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.)
- p.u.s.p. z 1928 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo o ustroju sądów powszechnych z 6 lutego 1928 r. (tekst pierwotny Dz.U. Nr 12, poz. 93; tekst jedn. Dz.U. z 1950 r. Nr 39, poz. 360 ze zm.)
- p.u.s.w. – ustawa z 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 358)
- p.w.k.p.k. z 1928 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 marca 1928 r. – Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 33, poz. 314 ze zm.)
- p.w.k.p.k. z 1997 r. – ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 556 ze zm.)
- p.w.p. – ustawa z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1410 ze zm.)
- regul.prok. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 7 kwietnia 2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. poz. 508)
- regul.prok. z 1992 r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 11 kwietnia 1992 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 38, poz. 163 ze zm.)
- regul.prok. z 2007 r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 27 sierpnia 2007 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 169, poz. 1189 ze zm.)
- regul.prok. z 2010 r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 24 marca 2010 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 144 ze zm.)
- regul.prok. z 2014 r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 11 września 2014 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z 2014 r., poz. 1218 ze zm.)
- r.w.u.p. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 1 grudnia 1932 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania prokuratur sądów apelacyjnych i okręgowych (Dz.U. Nr 110, poz. 910)
- StPO – Strafprozessordnung, niemiecki kodeks postępowania karnego

Wykaz skrótów

- u.b.ż. – ustawa z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 594 ze zm.)
- u.c. – ustawa z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. poz. 1650 ze zm.)
- u.g.t. – ustawa z 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 197 ze zm.)
- u.k. – ustawa z 30 marca 2001 r. o kosmetykach (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 475)
- u.k.s. z 1971 r. – ustawa karna skarbowa z 26 października 1971 r. (tekst jedn. Dz.U. z 1984 r. Nr 22, poz. 103 ze zm.)
- u.k.s. z 1991 r. – ustawa z 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 553 ze zm.)
- u.l. – ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 2100 ze zm.)
- u.n.z.a. – ustawa z 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1446 ze zm.)
- u.o.p.d. – ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584 ze zm.)
- u.o.z.p. – ustawa z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 546)
- UPKRF – Уголовно-процессуальный кодекс российской федерации, kodeks postępowania karnego Federacji Rosyjskiej
- u.p.n. – ustawa z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 382 ze zm.)
- u.p.nar. – ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 224 ze zm.)
- u.p.p.p. – ustawa z 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 299 ze zm.)
- u.p.p.r. – ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1390)
- u.prok. – ustawa z 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.)
- u.r. – ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.)
- u.r.p. – ustawa z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 233)
- u.s.c.m. – ustawa z 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1203)
- u.s.p.w.p. – ustawa z 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 769)
- ustawa o ABW – ustawa z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1929 ze zm.)

Wykaz skrótów

ustawa o CBA	– ustawa z 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 1411 ze zm.)
ustawa o IH	– ustawa z 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 148 ze zm.)
ustawa o IOŚ	– ustawa z 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 686 ze zm.)
ustawa o IPN	– ustawa z 18 grudnia 1998 r. o Instytucji Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 152 ze zm.)
ustawa o PIS	– ustawa z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1412)
ustawa o Policji	– ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 355 ze zm.)
ustawa o SC	– ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 990 ze zm.)
ustawa o SG	– ustawa z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 1402 ze zm.)
ustawa o SKW	– ustawa z 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 253 ze zm.)
ustawa o SN	– ustawa z 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.)
ustawa o TS	– ustawa z 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 925 ze zm.)
ustawa o UOP	– ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (tekst jedn. Dz.U. z 1999 r. Nr 51, poz. 526 ze zm.)
ustawa o ŻW	– ustawa z 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 96 ze zm.)
u.ś.k.	– ustawa z 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 1801 ze zm.)
u.u.c.o.	– ustawa z 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 680 ze zm.)
u.w.m.	– ustawa z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1605)
u.z.n.k.	– ustawa z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)
wytyczne nr 3	– wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z 15 lutego 2012 r. w sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dz.Ur.z. KGP z 2012 r., poz. 7)

2. CZASOPISMA I PUBLIKATORY

AK	– „Archiwum Kryminologiczne”
Annales UMCS	– „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”
Apel.-W-wa	– „Apelacja. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie”

Wykaz skrótów

AUL	– „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Iuridica”
AUW	– „Acta Universitatis Wratislaviensis”
AUW PPiA	– „Acta Universitatis Wratislaviensis. Przegląd Prawa i Administracji”
Biul. GP	– „Biuletyn Generalnej Prokuratury”
Biul. PG	– „Biuletyn Informacyjny Prokuratury Generalnej”
Biul. PK	– „Biuletyn Prawa Karnego”
Biul. Prok. Apel. w Łodzi	– „Biuletyn Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi”
Biul. SN	– „Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego”
CzPKiNP	– „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych”
DGP	– „Dziennik Gazeta Prawna”
DP	– „Z Dziejów Prawa”
DPr	– „Dziennik Prawniczy”
Dz.Urz. KGP	– Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Policji
EH	– „Edukacja Humanistyczna”
EP	– „Edukacja Prawnicza”
EPS	– „Europejskie Prawo Spółek”
GP	– „Gazeta Prawna”
GS	– „Gazeta Sądowa”
GSP	– „Gdańskie Studia Prawnicze”
GSP-Prz.Orz.	– „Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa”
GSW	– „Gazeta Sądowa Warszawska”
GW	– „Gazeta Wyborcza”
KKSSiP	– „Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury”
KZS	– „Krakowskie Zeszyty Sądowe”
MoP	– „Monitor Prawniczy”
NP	– „Nowe Prawo”
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSN(K)	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego (Izba Karna)
OSNCK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej i Izby Karnej
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSNwSK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPika	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
OTK-B	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria B
Pal.	– „Palestra”
PiP	– „Państwo i Prawo”
PiŻ	– „Prawo i Życie”
PPK	– „Przegląd Prawa Karnego”
PrEu	– „Prawo Europejskie w Praktyce”
Prob. Krym.	– „Problemy Kryminalistyki”

Wykaz skrótów

Prob. Praw.	– „Problemy Praworządności”
Prok. i Pr.	– „Prokuratura i Prawo”
Prz. Orz. PA w Katowicach	– „Przegląd Orzeczeń Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach”
Prz. Orz. PA w Lublinie	– „Przegląd Orzecznictwa Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie”
Prz. Polic.	– „Przegląd Policyjny”
Prz. Sejm.	– „Przegląd Sejmowy”
PS	– „Przegląd Sądowy”
RPEiS	– „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”
R.Pr.	– „Radca Prawny”
Rzesz. ZN	– „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego”
SDPiPP	– „Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego”
SKKiP	– „Studia Kryminologiczne, Kryminalistyczne i Penitencjarne”
St.Iur.Lubl.	– „Studia Iuridica Lublinsia”
St. Praw.	– „Studia Prawnicze”
WPP	– „Wojskowy Przegląd Prawniczy”
ZNASW	– „Zeszyty Naukowe Akademii Spraw Wewnętrznych”
ZNIBPS	– „Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego”
ZNUJ	– „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”
ZNUŁ	– „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego”
ZPUKSW	– „Zeszyty Prawnicze Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego”

3. INNE

ABW	– Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AW	– Agencja Wywiadu
CBA	– Centralne Biuro Antykorupcyjne
CBŚP	– Centralne Biuro Śledcze Policji
ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
IH	– Inspekcja Handlowa
IPN	– Instytut Pamięci Narodowej
MO	– Milicja Obywatelska
PIH	– Państwowa Inspekcja Handlowa
PIS	– Państwowa Inspekcja Sanitarna
SA	– sąd apelacyjny
SB	– Służba Bezpieczeństwa
SC	– Służba Celna
SG	– Straż Graniczna
SKW	– Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SN	– Sąd Najwyższy
SWW	– Służba Wywiadu Wojskowego
TK	– Trybunał Konstytucyjny
UB	– Urząd Bezpieczeństwa
UKE	– Urząd Komunikacji Elektronicznej
UOP	– Urząd Ochrony Państwa
WOP	– Wojska Ochrony Pogranicza
ŻW	– Żandarmeria Wojskowa

WYKAZ PODSTAWOWEJ LITERATURY PODAWANEJ WYŁĄCZNIE W ZAPISIE SKRÓCONYM

1. PODRĘCZNIKI

- Artymiak, Rogalski, *Proces. Część ogólna* G. Artymiak, M. Klejnowska, Cz.P. Kłak, M. Rogalski, Z. Sobolewski, K. Sowiński, *Proces karny. Część ogólna*, red. G. Artymiak, M. Rogalski, Z. Sobolewski, Warszawa 2007; red. G. Artymiak, M. Rogalski, Warszawa 2012
- Artymiak, Rogalski, *Proces. Część szczególna* G. Artymiak, M. Klejnowska, Cz.P. Kłak, M. Rogalski, Z. Sobolewski, A. Masłowska, *Proces karny. Część szczególna*, red. G. Artymiak, M. Rogalski, Z. Sobolewski, Warszawa 2007; red. G. Artymiak, M. Rogalski, Warszawa 2012
- Bulsiewicz i inni, *Przebieg* A. Bulsiewicz, M. Jeż-Ludwichowska, D. Kala, D. Osowska, A. Lach, *Przebieg procesu karnego*, Toruń 1996, 2003
- Cieślak, *Podstawowe założenia* M. Cieślak, *Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne*, Warszawa 1971, 1973, 1984
- Cieślak, *Podstawowe założenia. Dzieła wybrane* M. Cieślak, *Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne*, w: *Dzieła wybrane*, t. II, red. S. Waltoś, Kraków 2011
- Cieślak, *Zarys* M. Cieślak, *Postępowanie karne. Zarys instytucji*, Warszawa 1982
- Daszkiewicz, *Zagadnienia*, t. I W. Daszkiewicz, *Prawo karne procesowe. Zagadnienia ogólne*, t. I, Bydgoszcz 2000
- Daszkiewicz, *Zagadnienia*, t. II W. Daszkiewicz, *Prawo karne procesowe. Zagadnienia ogólne*, t. II, Bydgoszcz 2001
- Daszkiewicz, Nowak, Stachowiak, *Proces* W. Daszkiewicz, T. Nowak, S. Stachowiak, *Proces karny. Część szczególna*, Poznań 1996
- Gardocka, *Podręcznik* T. Gardocka, *Postępowanie karne. Podręcznik akademicki*
- Glaser, *Polski proces* S. Glaser, *Polski proces karny w zarysie wraz z prawem o ustroju sądów powszechnych*, Kraków 1934
- Grajewski, *Przebieg procesu* J. Grajewski, *Przebieg procesu karnego*, Warszawa 2001, 2008, 2012

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Grajewski i inni, *Prawo* K. PapkeOlszauskas, S. Steinborn, K. Woźniewski, *Prawo karne procesowe – część ogólna*, red. J. Grajewski, Warszawa 2009, 2011
- Grzegorzcyk, Tylman, *Postępowanie* T. Grzegorzcyk, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 1998, 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2014
- Hofmański, Zabłocki, *Elementy metodyki* P. Hofmański, S. Zabłocki, *Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych*, Warszawa 2006, 2011
- Kalinowski, *Polski proces* S. Kalinowski, *Polski proces karny*, Warszawa 1970, 1971
- Kalinowski, *Postępowanie. Zarys części ogólnej* S. Kalinowski, *Postępowanie karne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 1963
- Kalinowski, *Postępowanie. Zarys części szczególnej* S. Kalinowski, *Postępowanie karne. Zarys części szczególnej*, Warszawa 1964
- Kmieciak, Skrętowicz, *Proces* R. Kmiecik, E. Skrętowicz, *Proces karny. Część ogólna*, Kraków 1999, Warszawa 2002, 2006, 2009
- Kruszyński i inni, *Wykład* B. Bieńkowska, P. Kruszyński, C. Kulesza, P. Piszczek, Sz. Pawelec, *Wykład prawa karnego procesowego*, red. P. Kruszyński, Białystok 1998, 2003, 2012
- Lipczyńska, *Proces, cz. 1* M. Lipczyńska, *Polski proces karny. Zagadnienia ogólne, część 1*, Warszawa 1971, 1986
- Lipczyńska, *Proces, cz. 2* M. Lipczyńska, *Polski proces karny. Zagadnienia szczególne, część 2*, Warszawa 1986
- Marszał, *Proces* K. Marszał, *Proces karny*, Katowice 1992, 1995, 1997, 1998;
- Marszał i inni, *Proces* K. Marszał, S. Stachowiak, K. Zgryzek, *Proces karny*, red. K. Marszał, Katowice 2003, 2005, 2008
- Marszał i inni, *Przebieg* K. Marszał, S. Stachowiak, K. Sychta, J. Zagrodnik, K. Zgryzek, *Proces karny. Przebieg postępowania*, red. K. Marszał, Katowice 2008, 2012
- Marszał, *Zagadnienia* K. Marszał, *Proces karny. Zagadnienia ogólne*, Katowice 2008, 2013
- Prusak, *Postępowanie* F. Prusak, *Postępowanie karne*, Warszawa 2001
- Schaff, *Proces* L. Schaff, *Proces karny Polski Ludowej. Wykład zasad ogólnych*, Warszawa 1953
- Siewierski, Tylman, Olszewski, *Postępowanie* M. Siewierski, J. Tylman, M. Olszewski, *Postępowanie karne w zarysie*, Warszawa 1971, 1974
- Śliwiński, *Polski proces* S. Śliwiński, *Polski proces karny przed sądem powszechnym. Zasady ogólne*, Warszawa 1948, 1959, 1961

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Śliwiński, *Proces. Przebieg* S. Śliwiński, *Proces karny. Przebieg procesu i postępowanie wykonawcze*, Warszawa 1948
- Świda, *Postępowanie* Z. Świda, J. Skorupka, R. Ponikowski, W. Posnow, *Postępowanie karne. Część szczególna*, red. Z. Świda, Warszawa 2011, 2013
- Świda, Skorupka, *Postępowanie. Część ogólna* Z. Świda, J. Skorupka, R. Ponikowski, W. Posnow, *Postępowanie karne. Część ogólna*, red. J. Skorupka, Warszawa 2008
- Waltoś, *Proces* S. Waltoś, *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 1985, 1995, 1996, 2002, 2003, 2005, 2009
- Waltoś, Hofmański, *Proces* S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2013

2. KOMENTARZE

- Angerman, Nowotny, Przeworski, *Komentarz* K. Angerman, J. Nowotny, J. Przeworski, *Komentarz do kodeksu postępowania karnego wraz z dotyczącymi ustawami i rozporządzeniami*, Warszawa 1930
- Boratyńska, Górski, Sakowicz, Ważny, *Kodeks* K.T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2005, 2012, 2013, 2014
- Boratyńska, Górski, Królikowski, Sakowicz, Warchoń, Ważny, *Kodeks* K.T. Boratyńska, A. Górski, M. Królikowski, A. Sakowicz, M. Warchoń, A. Ważny, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2015
- Gostyński i inni, *Kodeks*, t. I J. Bratoszewski, Z. Gostyński, L. Gardocki, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Z. Gostyński, t. I, Warszawa 1998, 2003
- Gostyński i inni, *Kodeks*, t. II J. Bratoszewski, Z. Gostyński, L. Gardocki, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Z. Gostyński, t. II, Warszawa 1998, 2004
- Gostyński i inni, *Kodeks*, t. III J. Bratoszewski, Z. Gostyński, L. Gardocki, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Z. Gostyński, t. III, Warszawa 2004
- Grajewski, Paprzycki, Steinborn, *Kodeks*, t. I J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, *Komentarz do art. 1-424 K.P.K.*, red. J. Grajewski, Kraków 2006, Warszawa 2010; red. L.K. Paprzycki, Warszawa 2013
- Grajewski, Paprzycki, Steinborn, *Kodeks*, t. II J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. II, red. J. Grajewski, Warszawa 2010; red. L.K. Paprzycki, Warszawa 2013

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Grajewski, Skrętowicz, *Kodeks* J. Grajewski, E. Skrętowicz, *Kodeks postępowania karnego z komentarzem*, Gdańsk 1995, 1996
- Grzegorzczak, *Kodeks* T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego wraz z komentarzem do ustawy o świadku koronnym*, Kraków 2003, 2005, 2008
- Grzeszczyk, *Kodeks* W. Grzeszczyk, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa, 2003, 2005, 2007, 2012, 2014
- Hofmański, Sadzik, Zgryzek, *Kodeks*, t. I P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego*, t. I, *Komentarz do artykułów 1–296*, red. P. Hofmański, Warszawa 1999, 2007, 2011
- Hofmański, Sadzik, Zgryzek, *Kodeks*, t. II P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego*, t. II, *Komentarz do artykułów 297–467*, red. P. Hofmański, Warszawa 1999, 2004, 2007, 2011
- Hofmański, Sadzik, Zgryzek, *Kodeks*, t. III P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego*, t. III, *Komentarz do artykułów 468–682*, red. P. Hofmański, Warszawa 2007
- Hofmański, Sadzik, Zgryzek, *Kodeks*, t. IV P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego*, t. IV, *Aktualizacje*, red. P. Hofmański, Warszawa 2008
- Kalinowski, Siewierski, *Kodeks* S. Kalinowski, M. Siewierski, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 1960, 1966
- Lipczyńska, Ponikowski, *Mały komentarz* M. Lipczyńska, R. Ponikowski, *Mały komentarz do kodeksu postępowania karnego*, Warszawa 1986
- Mazur, *Kodeks* *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. M. Mazur, Warszawa 1971, 1976
- Peiper, *Komentarz* L. Peiper, *Komentarz do kodeksu postępowania karnego i przepisów wprowadzających tenże kodeks*, Kraków 1929, 1933
- Prusak, *Komentarz* F. Prusak, *Komentarz do kodeksu postępowania karnego*, t. I, i II, Warszawa 1999
- Świecki, *Kodeks* B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, i II, red. D. Świecki, Warszawa 2013, 2015
- Zabłocki, *Postępowanie* S. Zabłocki, *Postępowanie kasacyjne w nowym kodeksie postępowania karnego. Komentarz praktyczny*, Warszawa 1998

3. KOMENTARZE DO INNYCH USTAW

- Bojarski, Skrętowicz, *Nieletni* T. Bojarski, E. Skrętowicz, *Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich. Komentarz*

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Garlicki, *Konwencja*, t. I L. Garlicki, P. Hofmański, A. Wróbel, *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz. Tom I. Komentarz do artykułów 1–18*, red. L. Garlicki, Warszawa 2010
- Garlicki, *Konwencja*, t. II L. Garlicki, P. Hofmański, A. Wróbel, R. Degener, M. Krzyżanowska-Mierzewska, I. Kondak, K. Ryngielewicz, *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz, Tom II. Komentarz do artykułów 19–59 oraz Protokołów dodatkowych*, red. L. Garlicki, Warszawa 2011
- Grzegorzcyk, *K.k.s.* T. Grzegorzcyk, *Kodeks karny skarbowy. Komentarz*
- Grzegorzcyk, *K.p.w.* T. Grzegorzcyk, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Warszawa 2002, 2008
- Kardas, Łabuda, Razowski, *K.k.s.* P. Kardas, G. Łabuda, T. Razowski, *Kodeks karny skarbowy. Komentarz*, Warszawa 2012
- Prusak, *K.k.s.* F. Prusak, *Kodeks karny skarbowy. Komentarz*, t. I, (art. 1–53), t. II (art. 54–191), Warszawa 2006
- Skowron, *K.p.w.* A. Skowron, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Warszawa 2010

4. MATERIAŁY POKONFERENCYJNE

- Bojarski, *Rozwój nauk* *Rozwój nauk penalnych w sześćdziesięcioleciu Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez pracowników Katedry Prawa Karnego i Kryminologii UMCS w Lublinie w dn. 23–24 kwietnia 2009 r.*, red. T. Bojarski, Lublin 2009
- Bojarski, Skrętowicz, *Problemy* *Problemy reformy prawa karnego: materiały z sesji naukowej, Lublin–Kazimierz Dolny, 20–22 września 1993 r.*, red. T. Bojarski, E. Skrętowicz, Lublin 1993
- Ćwiąkalski, Artymiak, *Karnomaterialne* *Karnomaterialne i procesowe aspekty naprawienia szkody w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji ich zmian*, red. Z. Ćwiąkalski, G. Artymiak, Warszawa 2010
- Ćwiąkalski, Artymiak, *Współzależność* *Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego: w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji ich zmian. Materiały z konferencji naukowej odbytej w dniach 11–13 października 2007 r. w Czarnej, poświęconej pamięci Profesora Zbigniewa Sobolewskiego*, red. Z. Ćwiąkalski, G. Artymiak, Warszawa 2009

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Dynia, Kłak, *Europejskie standardy* *Europejskie standardy ochrony praw człowieka a ustawodawstwo polskie*, red. E. Dynia, Cz.P. Kłak, Rzeszów 2005
- Hofmański, *Węzłowe problemy* *Węzłowe problemy procesu karnego*, red. P. Hofmański, Warszawa 2010
- Kasprzak, Młodziejowski, *Wybrane problemy* *Wybrane problemy procesu karnego i kryminalistyki*, red. J. Kasprzak, B. Młodziejowski, Olsztyn 2010
- Kruszyński, *Postępowanie karne w XXI wieku* *Postępowanie karne w XXI wieku: materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej, Popowo 26–28 października 2001 r.*, red. P. Kruszyński, Warszawa 2002
- Kulesza, *Ocena funkcjonowania* *Ocena funkcjonowania porozumień procesowych w praktyce wymiaru sprawiedliwości*, red. C. Kulesza, Warszawa 2009
- Kulesza, *System* *System wymiaru sprawiedliwości a media*, red. C. Kulesza, Białystok 2009
- Mozgawa, Dudka, *Kodeks: ocena i perspektywy zmian* *Kodeks karny i kodeks postępowania karnego po dziesięciu latach obowiązywania: ocena i perspektywy zmian*, red. M. Mozgawa, K. Dudka, Warszawa 2009
- Skorupka, *Jawność procesu* *Jawność procesu karnego*, red. J. Skorupka, Warszawa 2012
- Skorupka, HaydukHawrylak, *Współczesne tendencje* *Współczesne tendencje w rozwoju procesu karnego z perspektywy dogmatyki oraz teorii i filozofii prawa*, red. J. Skorupka, I. HaydukHawrylak, Warszawa 2011
- Skrętowicz, *Nowy kodeks* *Nowy kodeks postępowania karnego. Zagadnienia węzłowe. Materiały z konferencji naukowej „Kodeks postępowania karnego” zorganizowanej w dniach 8–10 września 1997 r.*, red. E. Skrętowicz, Kraków 1998
- Sobolewski, Artymiak, Kłak, *Problemy* *Problemy znowelizowanej procedury karnej. Materiały konferencji naukowej, Rzeszów–Czarna, 17–18 października 2003 r.*, red. Z. Sobolewski, G. Artymiak, Cz.P. Kłak, Kraków 2004
- Szwarc, *Porozumiewanie się* *Porozumiewanie się i uzgadnianie rozstrzygnięć przez uczestników postępowania karnego*, red. A. Szwarc, Warszawa–Poznań 1993
- Szwarc, *Przestępczość przygraniczna* *Przestępczość przygraniczna. Postępowanie karne przeciwko cudzoziemcom w Polsce. Konferencja międzynarodowa (niemiecko-polska), Poznań, 24–27 czerwca 1999 roku*, red. A. Szwarc, Poznań 2000

5. KSIĘGI JUBILEUSZOWE (PAMIĄTKOWE)

- Księga Bojarskiego* *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Bojarskiemu*, red. A. Michalska-Warias, I. Nowikowski, J. Piórkowska-Flieger, Lublin 2011
- Księga Buchały* *Problemy odpowiedzialności karnej. Księga pamiątkowa ku czci Prof. Kazimierza Buchały*, red. Z. Cwiakalski, M. Szewczyk, S. Waltoś, A. Zoll, Kraków 1994
- Księga Bulsiewicza* *Współczesne problemy procesu karnego i jego efektywności. Księga pamiątkowa Profesora Andrzeja Bulsiewicza*, red. A. Marek, Toruń 2004
- Księga Cieślaka* *Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Profesora Mariana Cieślaka*, red. S. Waltoś, Kraków 1993
- Księga Daszkiewicza* *Nowe prawo karne procesowe. Zagadnienia wybrane. Księga ku czci Profesora Wiesława Daszkiewicza*, red. T. Nowak, Poznań 1999
- Księga Dody* *Środki zaskarżenia w procesie karnym. Księga pamiątkowa ku czci Prof. Zbigniewa Dody*, red. A. Gaberle, S. Waltoś, Kraków 2000
- Księga Filara* *Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych. Księga jubileuszowa Profesora Mariana Filara*, red. A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Leciak, Toruń 2012
- Księga Gaberle* *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Gaberle*, red. K. Krajewski, Warszawa 2007
- Księga Gostyńskiego* *Kompensacyjna funkcja prawa karnego. Księga poświęcona pamięci Profesora Zbigniewa Gostyńskiego*, red. S. Waltoś, B. Nita, P. Trzaska, M. Żurek, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2002, nr 2
- Księga Górniok* *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Profesor Oktawii Górniok*, red. L. Tyszkiewicz, Katowice 1996
- Księga Grajewskiego* *Aktualne problemy prawa i procesu karnego. Księga ofiarowana Profesorowi Janowi Grajewskiemu*, red. M. Płachta, GSP 2003, nr 11
- Księga Hołdy* *Problemy penologii i praw człowieka na początku XXI stulecia. Księga poświęcona pamięci Profesora Zbigniewa Hołdy*, red. B. Stańdo-Kawecka, K. Krajewski, Warszawa 2011

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Księga Kaftala* *Problemy prawa i procesu karnego. Księga poświęcona pamięci Profesora Alfreda Kaftala*, red. G. Rejman, B.T. Bieńkowska, Z. Jędrzejowski, P. Mierzejewski, Warszawa 2008
- Księga Kalinowskiego* *Rozprawa główna. Problemy podstawowe. Praca zbiorowa ku czci Profesora Stanisława Kalinowskiego*, red. A. Murzynowski, „Studia Iuridica” 1985, t. XIII
- Księga Kmicicka* *Iudicium et Scientia. Księga jubileuszowa Profesora Romualda Kmicicka*, red. A. PrzyborowskaKlimczak, A. Taracha, Warszawa 2011
- Księga KorcyłWolskiej* *W kręgu prawa nieletnich. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Marianny KorcyłWolskiej*, red. P. Hofmański, S. Waltoś, Warszawa 2009
- Księga Kulickiego* *Doctrina multiplex veritas una. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Mariuszowi Kulickiemu twórcy Katedry Kryminalistyki z okazji 35-lecia powołania Katedry na Wydziale Prawa i Administracji UMK*, red. A. Bulsiewicz, A. Marek, V. Kwiatkowska-Darul, Toruń 2004
- Księga KunickiejMichalskiej* *Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Profesor Barbary KunickiejMichalskiej*, red. J. Jakubowska-Hara, C. Nowak, J. Skupiński, Warszawa 2008
- Księga Lelentala* *Aktualne problemy prawa karnego, kryminologii i penitencjarystyki. Księga ofiarowana Profesorowi Stefanowi Lelentalowi w 45 roku pracy naukowej i dydaktycznej*, red. K. Indeck, Łódź 2004
- Księga Marka* *Węzłowe problemy prawa karnego, kryminologii i polityki kryminalnej. Księga pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Andrzejowi Markowi*, red. V. KonarskaWrzosek, J. Lachowski, J. Wójcikiewicz, Warszawa 2010
- Księga Marszała* *Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Profesora Kazimierza Marszała*, red. P. Hofmański, K. Zgryzek, Katowice 2003
- Księga Murzynowskiego* *Węzłowe zagadnienia procedury karnej. Księga ku czci Profesora Andrzeja Murzynowskiego*, red. P. Kruszyński, „Studia Iuridica” 1997, t. XXXIII
- Księga Nowaka* *Współczesny polski proces karny. Księga ofiarowana Profesorowi Tadeuszowi Nowakowi*, red. S. Stachowiak, Poznań 2002

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Księga Rejman* *Gaudium in litteris est. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor Genowefie Rejman z okazji osiemdziesiątych urodzin*, red. L. Gardocki, M. Królikowski, A. WalczakŻochowska, Warszawa 2005
- Księga Skrętowicza* *Problemy stosowania prawa sądowego. Księga ofiarowana Profesorowi Edwardowi Skrętowiczowi*, red. I. Nowikowski, Lublin 2007
- Księga Skupińskiego* *Problemy wymiaru sprawiedliwości karnej. Księga jubileuszowa Profesora Jana Skupińskiego*, red. A. BłachnioParzych, J. JakubowskaHara, J. Kosonoga, H. Kuczyńska, Warszawa 2013
- Księga Stachowiaka* *Skargowy model procesu karnego. Księga ofiarowana Profesorowi Stanisławowi Stachowiakowi*, red. A. GereckaŻołyńska, P. Górecki, H. Paluszkiewicz, P. Wiliński, Warszawa 2008
- Księga Szwarca* *Aktualne problemy prawa karnego. Księga pamiątkowa z okazji Jubileuszu 70. urodzin Profesora Andrzeja J. Szwarca*, red. Ł. Pohl, Poznań 2009
- Księga Świdy* *Rzetelny proces karny. Księga jubileuszowa Profesor Zofii Świdy*, red. J. Skorupka, Warszawa 2009
- Księga Tylmana, 2011* *Funkcje procesu karnego. Księga jubileuszowa Profesora Janusza Tylmana*, red. T. Grzegorzczak, Warszawa 2011
- Księga Tylmana, 2014* *Polski proces karny i materialne prawo karne w świetle nowelizacji z 2013 roku. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Januszowi Tylmanowi z okazji Jego 90. urodzin*, red. T. Grzegorzczak, J. Izydorzczak, R. Olszewski, D. Świecki, M. Zbrojewska, Warszawa 2014
- Księga Tyszkiewiczza* *U progu nowych kodyfikacji karnych. Księga pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Leonowi Tyszkiewiczowi*, red. O. Górniok, Katowice 1999
- Księga Waltosia* *Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci Profesora Stanisława Waltosia*, red. J. Czapska, A. Gaberle, A. Światłowski, A. Zoll, Warszawa 2000
- Księga Wąska* *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska*, red. L. Leszczyński, E. Skrętowicz, Z. Hołda, Lublin 2005
- Księga Weigend* *Księga dedykowana dr Ewie Weigend*, red. S. Waltoś, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2011, tom XV

Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym

- Księga Zabłockiego* *Fiat iustitia pereat mundus. Księga jubileuszowa poświęcona Sędziemu Sądowi Najwyższego Stanisławowi Zabłockiemu z okazji 40-lecia pracy zawodowej*, red. P. Hofmański przy współpracy P. Kardasa i P. Wilińskiego, Warszawa 2014
- Księga Zolla* *Państwo prawa i prawo karne. Księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Zolla*, t. I, i II, red. P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2012

6. SYSTEMY PRAWA KARNEGO PROCESOWEGO

- System*, t. I, cz. 1 *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. I, *Zagadnienia ogólne*, cz. 1, red. P. Hofmański, Warszawa 2013
- System*, t. I, cz. 2 *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. I, *Zagadnienia ogólne*, cz. 2, red. P. Hofmański, Warszawa 2013
- System*, t. II *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. II, *Proces karny – rozwiązania modelowe w ujęciu prawnoporównawczym*, red. P. Kruszyński, Warszawa 2014
- System*, t. III, cz. 1 *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. III, *Zasady procesu karnego*, cz. 1, red. P. Wiliński, Warszawa 2014
- System*, t. III, cz. 2 *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. III, *Zasady procesu karnego*, cz. 2, red. P. Wiliński, Warszawa 2014
- System*, t. IV *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. IV, *Dopuszczalność procesu*, red. M. JeżLudwichowska, A. Lach, Warszawa 2015
- System*, t. V *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. V, *Sądy i inne organy postępowania karnego*, red. Z. Kwiatkowski, Warszawa 2015
- System*, t. XIV *System Prawa Karnego Procesowego*, red. naczelny P. Hofmański, t. XIV, *Tryby szczególne*, red. F. Prusak, Warszawa 2015

WPROWADZENIE

Tom X Systemu Prawa Karnego Procesowego jest poświęcony postępowaniu przygotowawczemu, które jest ważnym stadium polskiego procesu karnego, spełniającym funkcje: przygotowawczą, profilaktyczną i akcesoryjną. Postępowanie jurysdykcyjne w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego musi być poprzedzone jedną z form postępowania przygotowawczego: śledztwem lub dochodzeniem. Wprawdzie rozprawa główna ma przewagę nad postępowaniem przygotowawczym, gdyż na niej zapada rozstrzygnięcie o odpowiedzialności oskarżonego za zarzucany mu czyn, lecz postępowanie przygotowawcze w znacznym stopniu wpływa na dalszy bieg procesu, w tym także na jego wynik. Świadczy o tym m.in. jeden z celów stawianych postępowaniu przygotowawczemu, jakim jest utrwalenie dowodów dla sądu. Polskie kodeksy postępowania karnego wprost stanowiły, że jego celem jest: utrwalenie dla sądu wyrokującego dowodów, które inaczej mogłyby zagiąć (art. 259 § 2 lit. b k.p.k. z 1928 r., art. 231 § 1 lit. d k.p.k. tekst jedn. z 1950 r.), zebranie i utrwalenie dowodów dla sądu (art. 261 pkt 5 k.p.k. z 1969 r.) oraz zebranie, zabezpieczenie i w niezbędnym zakresie utrwalenie dowodów dla sądu (art. 297 § 1 pkt 5 k.p.k.).

Najdalej idące uzależnienie postępowania jurysdykcyjnego od postępowania przygotowawczego wprowadziła nowelizacja z 29 marca 2007 r., która przyjęła, że celem postępowania przygotowawczego jest zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie dowodów dla sądu tak, aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na pierwszej rozprawie głównej (art. 297 § 1 pkt 5 k.p.k.). Z kolei odwrotny skutek miała zmiana tego celu nowelizacją z 27 września 2013 r., która uczyniła nim zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie dowodów w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zasadności wniesienia aktu oskarżenia albo innego zakończenia postępowania, jak również do przedstawienia wniosku o dopuszczenie tych dowodów i przeprowadzenie ich przed sądem (art. 297 § 1 pkt 5 k.p.k.). Zmiana ta była związana z istotnym przemodelowaniem rozprawy głównej i nadaniem jej w większym stopniu charakteru kontradyktoryjnego. Dowody na rozprawie głównej przeprowadzały strony po ich dopuszczeniu przez przewodniczącego lub sąd, a dopiero w razie nie-

stawiennictwa strony, na której wniosek dowód został dopuszczony, oraz w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, dowód przeprowadzał sąd w granicach tezy dowodowej oraz mógł on dopuścić i przeprowadzić dowód z urzędu (art. 167 § 1 k.p.k. po nowelizacji z 27 września 2013 r.). Jednakże nowelizacją z 11 marca 2016 r. powrócono w tym zakresie do pierwotnej wersji tego celu. Jest nim zebranie, zabezpieczenie i w niezbędnym zakresie utrwalenie dowodów dla sądu (art. 297 § 1 pkt 5 k.p.k.).

Trafnie w doktrynie wskazuje się, że „fasadą maskującą rzeczywisty stosunek wzajemny pomiędzy postępowaniem przygotowawczym i merytorycznym rozpoznaniem jest więc ogólnik, iż postępowanie przygotowawcze jedynie «przygotowuje» rozprawę główną»¹.

W niniejszym tomie tytułowe zagadnienie zostało przedstawione wszechstronnie, omówione w aspekcie historycznym, normatywnym i dogmatycznym. Ten pierwszy aspekt jest przedmiotem rozważań nie tylko w wyodrębnionym rozdziale 1, lecz także przy omawianiu poszczególnych instytucji postępowania przygotowawczego, których analiza w aktualnym stanie prawnym została poprzedzona prezentacją rozwiązań przyjętych w kodeksach postępowania karnego z 1928 r., 1969 r. i 1997 r. oraz ich nowelizacjach.

W ten sposób został podsumowany cały dorobek zarówno polskiej doktryny procesu karnego, jak i orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz sądów apelacyjnych. Całość rozważań jest ujęta w dziewięciu rozdziałach, a kryteriami ich wyodrębnienia są etap postępowania przygotowawczego albo określone instytucje karnoprosesowe.

Rozdział 1 obejmuje rozważania związane z genezą postępowania przygotowawczego oraz jego ewolucją w Polsce. Przedmiotem rozważań jest stadium postępowania karnego w średniowieczu, w czasach nowożytnych w procesach ziemskim, miejskim i wiejskim, w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim, po odzyskaniu niepodległości do czasu wydania kodeksu postępowania karnego z 1928 r., w kodeksie postępowania karnego z 1928 r. i kodeksie postępowania karnego z 1969 r.

W rozdziale 2 przemyślenia naukowe koncentrują się wokół celów postępowania przygotowawczego. Dotyczą one takich zagadnień, jak: pojęcie celu, cele postępowania przygotowawczego w polskich kodeksach postępowania karnego, cele postępowania przygotowawczego w kontekście celów postępowania karnego, cele postępowania przygotowawczego (ustalenie, czy

---

¹ L. Schaff, *Zakres i formy postępowania przygotowawczego*, Warszawa 1961, s. 130.

został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo, wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy, zebranie danych o podejrzanym, wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym ustalenie osób pokrzywdzonych i rozmiarów szkody, zebranie, zabezpieczenie i w niezbędnym zakresie utrwalenie dowodów dla sądu).

Rozdział 3 dotyczy postępowania sprawdzającego, w którym omówione są: przedmiot procesu, pojęcie sprawdzenia, formy sprawdzenia, pojęcie i kształtowanie się postępowania sprawdzającego, postępowanie sprawdzające w kodeksie postępowania karnego z 1997 r., w tym organy prowadzące postępowanie sprawdzające, przesłanki, czynności i termin postępowania sprawdzającego, czynności operacyjno-rozpoznawcze w kontekście postępowania sprawdzającego, nadzór prokuratora nad postępowaniem sprawdzającym oraz charakter postępowania sprawdzającego.

W rozdziale 4 analizie zostało poddane postępowanie w niezbędnym zakresie. Szczególna uwaga jest poświęcona ogólnej charakterystyce postępowania w niezbędnym zakresie, ewolucji postępowania w niezbędnym zakresie oraz czynności niepowtarzalnych w polskim prawie, postępowaniu w niezbędnym zakresie w modelu postępowania przygotowawczego, celom, funkcji i przesłankom postępowania w niezbędnym zakresie, zakresowi przedmiotowemu postępowania w niezbędnym zakresie (organom uprawnionym do jego przeprowadzenia, osobie podejrzaney), zakresowi przedmiotowemu postępowania w niezbędnym zakresie (przedmiotowym granicom pierwszego i drugiego stopnia, śladom i dowodom przestępstwa, oględzinom, przeszukaniu, czynnościom podejmowanym w stosunku do osoby podejrzaney, innym niezbędnym czynnościami przedsięwziętym wobec osoby podejrzaney, okazaniu, eksperymentowi procesowemu, badaniom przesiewowym i badaniom przy użyciu wariografu, czynnościom niepowtarzalnym, przesłuchaniu świadka przez sąd, przesłuchaniu osoby podejrzaney o popełnienie przestępstwa w charakterze podejrzanego przed wydaniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów), zakresowi temporalnemu tego postępowania oraz czynnościom zabezpieczającym ślady i dowody przestępstwa w postępowaniu w sprawach z oskarżenia prywatnego.

Rozdział 5 poświęcony jest formom postępowania przygotowawczego będącym zasadniczym elementem struktury postępowania przygotowawczego, wpływającym na przyjęty model tego stadium procesu karnego. Analizowane są w nim: pojęcia formy postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1928 r. oraz w latach 1944–1969, śledztwo i dochodzenie w kodeksie postępowania karnego z 1969 r. i kodeksie postępowania karnego z 1997 r. oraz jego nowelizacjach.

W rozdziale 6, mającym za przedmiot przebieg postępowania przygotowawczego, rozważania obejmują: wszczęcie śledztwa lub dochodzenia, odmowę wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, przedstawienie zarzutów, czynności w postępowaniu przygotowawczym, udział stron w postępowaniu przygotowawczym, udział obrońcy w postępowaniu przygotowawczym, zakończenie postępowania przygotowawczego.

W ramach wszczęcia śledztwa zostały omówione: kształtowanie się wszczęcia postępowania przygotowawczego, przesłanki wszczęcia postępowania przygotowawczego, zawiadomienie o przestępstwie, w tym kształtowanie się zawiadomienia o przestępstwie, istota i rodzaje zawiadomień o przestępstwie, skutki niedopełnienia obowiązku zawiadomienia o przestępstwie, forma zawiadomienia o przestępstwie.

Przy omawianiu odmowy wszczęcia postępowania zostały przedstawione: kształtowanie się odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego, odmowa wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w kodeksie postępowania karnego, przyczyny odmowy wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, organy uprawnione do podjęcia takiej decyzji, a mianowicie organy uprawnione do odmowy wszczęcia śledztwa oraz do odmowy wszczęcia dochodzenia, forma odmowy wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, termin wydania postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, zawiadomienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, zaskarżalność postanowień o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, uprawnienie do zaskarżania postanowień o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, w tym uprawnienie do wniesienia zażalenia (pokrzywdzony, instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, osoba, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie), postępowanie w przedmiocie zażalenia, wzruszenie postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, zażalenie na bezczynność w zakresie rozpoznania zawiadomienia o przestępstwie.

W kwestii przedstawienia zarzutów rozważania koncentrują się na: kształtowaniu się instytucji przedstawienia zarzutów w polskim procesie karnym, sporządzeniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów, podstawie faktycznej tego postanowienia, momencie sporządzenia i strukturze postanowienia, wymogach ogólnych postanowienia (wskazaniu podejrzanego, dokładnym określeniu zarzucanego czynu, podaniu kwalifikacji prawnej czynu), ogłoszeniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów, pouczeniu podejrzanego, jego przesłuchaniu, chronologii czynności (udziale obrońcy, przebiegu przesłuchania, protokolowaniu czynności przesłuchania, użyciu urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, udziale tłumacza, złożeniu wyjaśnień w formie

pisemnej), uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów, skuteczności przedstawienia zarzutów, konsekwencjach ukrywania się podejrzanego lub jego nieobecności w kraju, skutkach przedstawienia zarzutów (skutkach procesowych, skutkach pozaprosowych: w stosunkach służbowych i pracowniczych, utracie lub ograniczeniu uprawnień, możliwości pozyskiwania określonych informacji, ograniczeniu udziału w komisjach egzaminacyjnych, pozostałych skutkach), obowiązku zawiadomienia o wszczęciu postępowania przeciwko osobie, modyfikacjach zarzutów (rodzaju modyfikacji zarzutów, zarzuceniu czynu nieobjętego wydanym uprzednio postanowieniem, zarzuceniu czynu w zmienionej w istotny sposób postaci, konwalidacji postanowienia o przedstawieniu zarzutów na etapie postępowania sądowego), zmianie kwalifikacji prawnej czynu na surowszą (kryteriach oceny surowości kwalifikacji prawnej, zmianie kwalifikacji na łagodniejszą lub równorzędną), czynnościach związanych z modyfikacją zarzutów, uproszczonej formie przedstawienia zarzutów (w czynnościach w niezbędnym zakresie, dochodzeniu i postępowaniu przyspieszonym).

Rozważania poświęcone czynnościom procesowym dotyczą: podziału czynności procesowych, czynności operacyjno-rozpoznawczych, podziału czynności ze względu na treść i charakter czynności (czynności faktycznych, spostrzeżeń procesowych, oświadczeń, w tym oświadczeń wiedzy, oświadczeń woli postulujących, oświadczeń woli imperatywnych, promulgacji i odwołalności czynności procesowych, niewadliwości czynności procesowych postępowania przygotowawczego), kompetencji organu postępowania przygotowawczego, wymogów modalnych czynności procesowych, tj. formy, podpisu, miejsca, języka, czasu oraz niedopuszczalności, bezzasadności, bezskuteczności i nieważności czynności procesowych.

W zakresie udziału stron w postępowaniu przygotowawczym są poruszane zagadnienia dotyczące udziału stron w postępowaniu przygotowawczym w kodeksach postępowania karnego z 1928 r., 1969 r. i 1997 r. W tym ostatnim wypadku szczegółowej analizie zostały poddane: inicjowanie czynności postępowania przygotowawczego przez strony, udział pokrzywdzonego w czynnościach niepowtarzalnych (pojęcie i istota czynności niepowtarzalnych, prawo pokrzywdzonego do udziału w tych czynnościach, prawo do żądania przesłuchania świadka przez sąd w przypadku niebezpieczeństwa niemożności przesłuchania go na rozprawie), udział pokrzywdzonego w innych niż niepowtarzalne czynnościach postępowania przygotowawczego, udział stron w czynnościach dochodzenia w niezbędnym zakresie oraz prawo do zaskarżania decyzji procesowych wydawanych w czasie trwania postępowania przygotowawczego.

Rozważania odnoszące się do udziału obrońcy w postępowaniu przygotowawczym obejmują: kształtowanie się udziału obrońcy w postępowaniu przygotowawczym, standard strasburski efektywnej obrony w postępowaniu przygotowawczym, wstąpienie obrońcy do procesu i udział w przesłuchaniu podejrzanego, poufność kontaktów obrońcy z podejrzanym, prawo obrońcy do zapoznania się z aktami postępowania, składanie wniosków dowodowych przez obrońcę, udział obrońcy oskarżonego w czynnościach śledztwa i dochodzenia, rolę obrońcy w postępowaniu w przedmiocie tymczasowego aresztowania, udział obrońcy w końcowym zapoznaniu się z aktami postępowania oraz dopuszczalność śledztw własnych adwokatów.

Analiza zakończenia postępowania przygotowawczego dotyczy: formy zakończenia postępowania przygotowawczego, kształtowania się zamknięcia postępowania przygotowawczego (zamknięcie postępowania przygotowawczego w kodeksach postępowania karnego z 1928 r., 1967 r. i 1997 r. oraz ich nowelizacjach), zamknięcia postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1997 r. po nowelizacji z 11 marca 2016 r., tj. końcowego zaznajomienia z materiałami postępowania przygotowawczego (podmiotów uprawnionych do zaznajomienia z materiałami postępowania, wniosku o końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania przygotowawczego, powiadomienia o możliwości przejrzenia akt i wyznaczenia terminu zapoznania się z nimi, udostępnienia akt do przejrzenia, udziału podejrzanego w zaznajomieniu, sposobu zaznajomienia z materiałami postępowania, czasu zaznajamiania, dokumentowania zaznajomienia, wniosków składanych po zaznajomieniu), a następnie wydania postanowienia o zamknięciu śledztwa lub dochodzenia oraz skutków procesowych niezaznajomienia z materiałami postępowania.

Rozdział 7 zawiera rozważania dotyczące nadzoru prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym i obejmuje: kształtowanie się nadzoru prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym, nadzór procesowy (zakres nadzoru, sposoby sprawowania nadzoru, podjęcie i wznowienie postępowania przygotowawczego, nadzwyczajne uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przez Prokuratora Generalnego), nadzór służbowy prokuratora oraz nadzór służbowy innych organów prowadzących postępowanie przygotowawcze.

W rozdziale 8, którego przedmiotem są czynności sądu w postępowaniu przygotowawczym, wprowadzeniem do tematu jest prezentacja modeli udziału sądu w stadium poprzedzającym rozprawę sądową (modele: angielski, francuski, niemiecki i rosyjski), po czym rozważania dotyczą: czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym w kodeksie postępowania kar-

nego z 1997 r., w tym wyboru modelu postępowania przygotowawczego, czynności decyzyjnych sądu (zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej szczególnie chronionej, orzekania o badaniach psychiatrycznych podejrzanego połączonych z obserwacją w zakładzie leczniczym, zatrzymania pism oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem funkcji obrońcy, orzekania o zniszczeniu przedmiotów i substancji niebezpiecznych, zarządzenia podsłuchu procesowego, stosowania i przedłużania tymczasowego aresztowania, orzekania o wydaniu europejskiego nakazu aresztowania, orzekania w przedmiocie aresztowania jako kary porządkowej, orzekania pieniężnej kary porządkowej wobec obrońcy lub pełnomocnika, orzekania przepadku przedmiotów poręczenia majątkowego oraz ściągnięcia sumy poręczenia, wydania listu żelaznego, orzekania przepadku, umorzenia postępowania przygotowawczego i zastosowania środków zabezpieczających), czynności kontrolnych sądu (kontroli zasadności nałożonej przez prokuratora kary pieniężnej za nieudzielenie wyjaśnień w wyznaczonym terminie w razie stwierdzenia w postępowaniu karnym poważnego uchybienia w działaniu instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, zasadności kary pieniężnej nałożonej przez prokuratora na dziekana właściwej rady za nienadesłanie w wyznaczonym terminie informacji o podjętych działaniach wynikających z zawiadomienia o rażącym naruszeniu przez obrońcę lub pełnomocnika strony obowiązków procesowych w postępowaniu przygotowawczym, kontroli decyzji prokuratora o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka, kontroli decyzji prokuratora dotyczącej przeszukania, decyzji prokuratora dotyczącej zatrzymania korespondencji, przesyłek oraz wykazów połączeń telekomunikacyjnych, postanowień prokuratora w przedmiocie kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych w wypadkach niecierpiących zwłoki, zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania, ukarania świadka, biegłego, tłumacza i specjalisty karą pieniężną, decyzji prokuratorskich w przedmiocie orzekania środków zapobiegawczych, postanowień prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym, decyzji prokuratorskich o zaniechaniu ścigania, postanowień prokuratorskich w przedmiocie wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie postanowienia o zatrzymaniu dowodów lub zabezpieczeniu mienia, kosztów w postępowaniu przygotowawczym), czynności dowodowych sądu, subsydiarnego aktu oskarżenia, czynności decyzyjnych i kontrolnych sądu w postępowaniu przygotowawczym wynikających z ustawy o świadku koronnym (zażalenia na postanowienie o wznowieniu postępowania, zażalenia na postanowienie w przedmiocie zastosowania ochrony lub pomocy dla świadka koronnego i osoby dla niego najbliższej, zażalenia na postanowienie prokuratora o zwro-

cie właściwemu organowi równowartości świadczeń otrzymanych w ramach pomocy udzielonej świadkowi koronnemu).

Rozdział 9 jest poświęcony sposobom zakończenia postępowania przygotowawczego. Omówione zostały: kształtowanie się sposobów zakończenia postępowania przygotowawczego, tj. umorzenia postępowania przygotowawczego, warunkowego umorzenia postępowania przygotowawczego, aktu oskarżenia, wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, a także sposobów zakończenia postępowania przygotowawczego w kodeksie postępowania karnego z 1997 r. (umorzenie śledztwa lub dochodzenia, wnioski o umorzenie postępowania przygotowawczego i zastosowanie środków zabezpieczających, wnioski o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego, wnioski o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie kary lub innych środków, akt oskarżenia).

W ramach prezentacji umorzenia śledztwa lub dochodzenia zostały przeanalizowane podstawy umorzenia postępowania przygotowawczego, rodzaje przyczyn umorzenia postępowania przygotowawczego, w tym przyczyny faktyczne (niepełnienie czynu, brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu, niewykrycie sprawcy przestępstwa, okoliczność, że podejrzany nie popełnił zarzucanego mu przestępstwa, brak interesu społecznego w kontynuowaniu ścigania z urzędu, brak interesu społecznego w objęciu ściganiem z urzędu przestępstwa prywatnoskargowego) i prawne (czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, znikoma społeczna szkodliwość czynu, niepodleganie karze, śmierć podejrzanego, przedawnienie karalności, prawomocne ukończenie postępowania karnego co do tego samego czynu tej samej osoby, toczenie się wcześniej wszczętego postępowania karnego co do tego samego czynu tej samej osoby, niepodleganie sprawcy orzecznictwu polskich sądów karnych, brak wymaganego zezwolenia na ściganie, brak wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, inna okoliczność wyłączająca ściganie obejmująca: niektóre ustawowe okoliczności wyłączające bezprawność czynu, pozaustawowe okoliczności wyłączające bezprawność czynu, konsumpcję skargi publicznej, obowiązywanie zakazu *reformationis in peius*, czyn współkarany, brak zgody państwa wydającego na pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności karnej, quasi-list żelazny, abolicję), oczywista niecelowość ścigania ze względu na rodzaj i wysokość kary prawomocnie orzeczonej za inne przestępstwo, umorzenie postępowania na wniosek pokrzywdzonego o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, niecelowość prowadzenia postępowania przygotowawczego ze względu na okoliczności popełnienia czynu i stopień jego społecznej szkodliwości, umorzenie postępowania

przygotowawczego w stosunku do sprawy zbrodni nazistowskich, zbrodni komunistycznych oraz innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne, popełnionych na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości, konkurencja przyczyn umorzenia, postępowanie w przedmiocie umorzenia postępowania przygotowawczego (organy uprawnione do umorzenia postępowania przygotowawczego, forma umorzenia postępowania przygotowawczego, struktura postanowienia o umorzeniu, czynności związane z wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego, wnioski o orzeczenie przepadku, zażalenie na postanowienie co do dowodów rzeczowych, zażalenie na postanowienie o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia, czynności związane z umorzeniem śledztwa lub dochodzenia).

Rozważania dotyczące wniosku o umorzenie postępowania przygotowawczego i zastosowanie środków zabezpieczających obejmują: przesłanki skierowania wniosku, tj. dopuszczenie się przez podejrzanego czynu w stanie niepoczytalności oraz istnienie podstawy do zastosowania środka zabezpieczającego, organy uprawnione do złożenia wniosku, termin złożenia wniosku, środki zabezpieczające, które mogą być zawarte we wniosku (elektroniczna kontrola miejsca pobytu, terapia, terapia uzależnień, pobyt w zakładzie psychiatrycznym), warunki formalne wniosku i jego treść.

Przedmiot analizy wniosku o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego stanowią przesłanki jego stosowania (niebędące znacznymi winą i społeczną szkodliwością czynu, niebudzące wątpliwości okoliczności popełnienia czynu, zagrożenie przestępstwa karą nieprzekraczającą pięciu lat pozbawienia wolności, niekaralność sprawcy za przestępstwo umyślne, pomyślna prognoza kryminologiczna co do sprawcy), okres próby, upływ okresu próby, postępowanie w przedmiocie wniosku o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego (charakter prawny wniosku, organy uprawnione do złożenia wniosku, termin wniesienia wniosku, warunki formalne wniosku).

Jeśli chodzi o wniosek o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie kary lub innych środków, to odrębnie zostały przedstawione wnioski wniesione zamiast aktu oskarżenia (art. 335 § 1 k.p.k.) oraz wnioski dołączone do aktu oskarżenia (art. 335 § 2 k.p.k.). Różnią się one podstawą faktyczną uzasadniającą ich wniesienie oraz wymogami formalnymi. Uwaga koncentruje się na porozumieniu między prokuratorem a podejrzanym, warunkach złożenia wniosku o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego zamiast aktu oskarżenia (popełnieniu występku, niebudzących wątpliwości okolicznościach popełnienia przestępstwa i winy podejrzanego, przyznaniu

się podejrzanego do winy, postawie oskarżonego wskazującej, że cele postępowania zostaną osiągnięte, uwzględnieniu prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego, uzgodnieniu przez prokuratora z podejrzanym kary lub innych środków, ograniczeniu czynności dowodowych, organach uprawnionych do wystąpienia z wnioskiem i warunkach formalnych wniosku). Omawiając wniosek dołączany do aktu oskarżenia, eksponuje się nowe elementy, które nie występują w poprzednio omawianym wniosku.

W zakresie aktu oskarżenia rozważania koncentrują się na: pojęciu i funkcjach aktu oskarżenia, organach uprawnionych do jego wniesienia, podstawie faktycznej tego aktu, terminie jego wniesienia, warunkach formalnych (jego formie, strukturze obejmującej: nagłówek, treść, dane oskarżonego, dane o zastosowaniu środka zapobiegawczego oraz zabezpieczenia majątkowego, konkluzję, powrotność do przestępstwa i inne okoliczności obostrzające kwalifikację prawną czynu, właściwość sądu, listę osób, których wezwania oskarżyciel żąda, wykaz innych dowodów, których przeprowadzenia na rozprawie głównej domaga się oskarżyciel, podpis), a także na załącznikach do aktu oskarżenia: obligatoryjnych (uzasadnieniu aktu oskarżenia, liście ujawnionych osób pokrzywdzonych i innych osób, załączniku adresowym do akt sprawy, odpisach aktu oskarżenia) i fakultatywnych, czyli wniosku o zaniechanie wezwania i odczytanie na rozprawie zeznań świadków oraz czynnościach związanych z wniesieniem aktu oskarżenia do sądu.

Poważnym utrudnieniem w opracowaniu tomu były liczne i gruntowne zmiany kodeksu postępowania karnego wprowadzone ustawą z 27 września 2013 r., które wprawdzie w niewielkim stopniu dotknęły postępowania przygotowawczego, lecz w kontekście pogłębionej kontradiktoryjności rozprawy głównej dotyczyły istotnych czynności, a mianowicie zebrania, zabezpieczenia i utrwalenia dowodów oraz czynności związanych ze sporządzeniem i wniesieniem aktu oskarżenia do sądu. Z kolei nowelizacja z 11 marca 2016 r. w zasadzie przywróciła stan poprzedni, a że została uchwalona w czasie, gdy prace nad niniejszym opracowaniem były w końcowym stadium, konieczna było pilna aktualizacja przygotowanych już tekstów.

Ryszard A. Stefański

Warszawa, maj 2016 r.

ROZDZIAŁ 1

EWOLUCJA MODELU POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO W POLSKIM PRAWIE KARNYM PROCESOWYM

1.1. Uwagi ogólne	50
1.2. Okres średniowiecza	52
1.3. Czasy nowożytne	56
1.3.1. Proces ziemski	56
1.3.2. Proces miejski	59
1.3.3. Proces wiejski	64
1.4. Lata 1772/1795–1918	66
1.4.1. Uwagi ogólne	66
1.4.2. Zabór pruski	66
1.4.3. Zabór austriacki	71
1.4.4. Zabór rosyjski	76
1.5. Lata 1918–1997	80
1.5.1. Do czasu wydania kodeksu postępowania karnego z 1928 r.	80
1.5.2. Kodeks postępowania karnego z 1928 r.	89
1.5.3. Kodeks postępowania karnego z 1969 r.	108

Literatura: **A. Baj**, *Dochodzenie w Kodeksie postępowania karnego z 19 marca 1928 r.*, Prokuratura 2011, nr 3; **O. Balzer**, *Przewód sądowy polski w zarysie*, Lwów 1935; **J. Bardach**, *Historia państwa i prawa Polski*, t. I, *Do połowy XV wieku*, Warszawa 1964; **E. Borkowska-Bagińska**, **B. Lesiński**, *Historia prawa sądowego. Zarys wykładu*, Poznań 2004; **K. Bukowska**, *Proces w prawie miejskim*, w: Z. Kaczmarczyk, B. Leśnodorski, *Historia państwa i prawa Polski*, t. II, *Od połowy XV wieku do r. 1795*, Warszawa 1968; **M. Cieślak**, *Przygotowawcze stadium procesu karnego (pojęcie – zakres – funkcje – struktura)*, w: *Postępowanie przygotowawcze. Węzłowe problemy na tle radzieckiego i polskiego prawa karnego procesowego*, red. M. Cieślak, Kraków 1973; **W. Daszkiewicz**, *Oskarżyciel w polskim procesie karnym*, Warszawa 1960; **W. Daszkiewicz**, **K. Paluszkiwicz-Daszkiewicz**, *Proces karny i materialne prawo karne w Polsce w latach 1918–1939*, Toruń 1965; **A. Dziadzio**, *Historia prawa*, Warszawa 2008; **A. Gaberle**, *Umorzenie postępowania przygotowawczego w polskim procesie karnym*, Warszawa 1972; **S. Glaser**, *Wstęp do nauki procesu karnego*, Warszawa 1928; S. Glaser, *Zarys polskiego procesu karnego wraz*

z prawem o ustroju sądów powszechnych, Warszawa 1929; **M.M. Gondek**, *Austriacka procedura karna z 1853 i 1873 roku w praktyce orzeczniczej sądów krakowskich*, SDPiPP 2013, t. XVI; **J. Grajewski**, *Ingerencja sądu w postępowanie przygotowawcze w świetle przepisów nowego Kodeksu postępowania karnego (zarys problematyki)*, w: Skrętowicz, *Nowy kodeks*; **T. Grzegorzczak**, **B. Wójcicka**, *Dochodzenie i śledztwo w Nowym Kodeksie postępowania karnego*, w: Skrętowicz, *Nowy kodeks*; **W. Grzeszczyk**, *Postępowanie przygotowawcze w kodeksie postępowania karnego*, Kraków 1998; **K. Grzybowski**, *Historia państwa i prawa Polski*, t. IV, *Od uwłaszczenia do odrodzenia państwa*, Warszawa 1982; **P. Hachulski**, *Postępowanie przygotowawcze w dwudziestolecium*, *Prob. Praw.* 1970, nr 7–8; *Historia państwa i prawa Polski. Źródła*, wyb. F. Połomski, P. Jurek, Wrocław 1998; *Historia prawa. Proces i wymiar sprawiedliwości w świetle źródeł*, oprac. A. Dziadzio, D. Malec, Kraków 2000; **L. Hochberg**, **A. Murzynowski**, **L. Schaff**, *Komentarz do kodeksu postępowania karnego*, Warszawa 1959; **R. Hube**, *Prawo polskie w wieku trzynastym*, w: R. Hube, *Pisma*, t. II, Warszawa 1905; **S. Kalinowski**, *Przebieg procesu karnego*, Warszawa 1957; **Z. Kegel**, **A. Kordik**, *Postępowanie karne, cz. 2, Przebieg postępowania*, Wrocław 1970; **A. Kiełtyka**, *Prokurator w śledztwie po nowelizacji kodeksu postępowania karnego z 1997 r.*, w: *Iure et facto. Księga jubileuszowa ofiarowana Doktorowi Józefowi Gurgulowi*, red. J. Wójcikiewicz, Kraków 2006; **K. Koranyi**, *Powszechna historia państwa i prawa w zarysie*, t. II, *Epoka feudalizmu*, Warszawa 1953; **J. Koredczuk**, „*Prawo ubogich*”, czyli rzecz o próbie pogodzenia interesu jednostki z interesem państwa, w: *Podstawy materialne państwa. Zagadnienia prawnohistoryczne*, red. D. Bogacz, M. Tkaczuk, Szczecin 2006; **J. Koredczuk**, *Udział obrońcy w czynności przedstawienia podejrzanemu zarzutów według k.p.k. z 1969 r.*, *AUW* 1988, nr 982; **J. Koredczuk**, *Wpływ francuskiego kodeksu postępowania karnego z 1808 roku na polski kodeks postępowania karnego z 1928 roku*, w: *Ze studiów nad tradycją prawa*, red. E. Kozerska, P. Sadowski, A. Szymański, Warszawa 2012; **J. Koredczuk**, *Wpływ nurtu socjologicznego na kształt polskiego prawa karnego procesowego w okresie międzywojennym (Les classiques modernes)*, Wrocław 2007; **K. Krauz**, *Reformy austriackiej procedury karnej w dobie Wiosny Ludów*, SDPiPP 2013, t. XVII; **P. Kruszyński**, *Zasada domniemania niewinności w polskim procesie karnym*, Warszawa 1983; **E. Krzymuski**, *Wykład procesu karnego austriackiego*, Kraków 1891; **E. Krzymuski**, *Wykład procesu karnego. Ze stanowiska nauki i prawa obowiązującego w b. dzielnicy austriackiej oraz z uwzględnieniem ważniejszych różnic na innych ziemiach polskich*, Kraków 1922; **C. Kulesza**, *Sędzia śledczy: inkwizytor czy gwarant praw jednostki? Refleksje historyczno-prawnoporównawcze*, w: *O prawie i jego dziejach księgi dwie. Studia ofiarowane Profesorowi Adamowi Lityńskiemu, w czterdziestopięciolecie pracy naukowej i siedemdziesięciolecie urodzin*, ks. 2, red. M. Mikołajczyk i inni, Białystok-Katowice 2010; **M. Lipczyńska**, *Oskarżenie prywatne*, Warszawa 1977; **A. Lityński**, *Historia prawa Polski Ludowej*, Warszawa 2013; **R. Łaszewski**, *Wiejskie prawo karne w Polsce XVII i XVIII wieku*, Toruń 1988; **R. Łaszewski**, *Wymiar sprawiedliwości we wsiach województwa chełmińskiego w XVII i XVIII wieku. Organizacja sądownictwa i postępowanie sądowe*, Toruń 1974; **T. Maciejewski**, *Historia ustroju i prawa sądowego Polski*, Warszawa 2003; **F. Maciejowski**, *Wykład prawa karnego w ogólności z zastosowaniem kodexu kar głównych i poprawczych*

z dniem 20 grudnia – 1 stycznia 1848 r. w Królestwie Polskim obowiązującego tudzież ustawy przechodniej i instrukcji dla sądów, Warszawa 1848; **K. Małkowski**, *Przepisy postępowania sądowego w sprawach karnych*, Warszawa 1865; **K. Marszał**, *Przebieg procesu karnego*, cz. 1, *Postępowanie przygotowawcze*, Katowice 1979; **W. Mauersberger**, *Znaczenie wniosku prokuratora w przedmiocie uzupełnienia śledztwa i zabezpieczenia obwinionego*, GSW 1889, R. 17, nr 27; **J. Migdał, J. Raglewski**, *Kara pozbawienia wolności. Zarys dziejów polskiej doktryny, prawa i praktyki penitencjarnej*, Gdańsk 2005; **M. Mikołajczyk**, *Czynności przygotowawcze w sprawach kryminalnych rozpoznawanych przez sądy miejskie w Polsce XVI–XVIII wieku*, DP 2011, t. IV; M. Mikołajczyk, *Kilka uwag o torturach w prawie ziemskim w Polsce*, w: *Z dziejów sądów i prawa*, red. A. Lityński, Katowice 1992; M. Mikołajczyk, *Na drodze do powstania procesu mieszanego. Zmiany w polskim procesie karnym w latach 1764–1794*, Katowice 1991; M. Mikołajczyk, *Proces karny w miastach polskich (XVI–XVIII w.) – jedność czy wielość procedur?*, ZPUKSW 2011, nr 11.2; M. Mikołajczyk, *Proces kryminalny w miastach Małopolski XVI–XVIII wieku*, Katowice 2013; **A. Mogilnicki**, *Czynności sądowe w toku dochodzenia według k.p.k. i projektu Komisji Kodyfikacyjnej*, GSW 1929, R. 57, nr 49; A. Mogilnicki, *Dochodzenie według k.p.k. i projektu Komisji Kodyfikacyjnej*, GSW 1929, R. 57, nr 48; A. Mogilnicki, *Prawo karne w pierwszym dziesięcioleciu odrodzonego Państwa Polskiego*, GSW 1928, R. 56, nr 46; A. Mogilnicki, *Śledztwo i akt oskarżenia według k.p.k. i projektu Komisji Kodyfikacyjnej*, GSW 1930, R. 58, nr 2; **A. Mogilnicki, E.S. Rappaport**, *Ustawa postępowania karnego tymczasowo obowiązująca w okręgach sądów apelacyjnych warszawskiego i lubelskiego oraz na obszarze ziem wschodnich*, Warszawa 1919; **M. Moras**, *Ordynacja karnoprosesowa z 1788 roku na tle historii procesu inkwizycyjnego w monarchii habsburskiej*, Kraków 2011 (rozprawa doktorska przygotowana pod kierunkiem A. Dziadzio); **W. Nestorowicz**, *Stanowisko sędziego śledczego u nas i na zachodzie*, GS 1932, R. 4, nr 3; **J. Nisenson, M. Siewierski**, *Kodeks postępowania karnego z komentarzem i orzecznictwem*, Warszawa 1939; **S. Płaza**, *Historia prawa w Polsce na tle porównawczym*, cz. 1, X–XVIII w., Kraków 1997; S. Płaza, *Historia prawa w Polsce na tle porównawczym*, cz. 2, *Polska pod zaborami*, Kraków 2002; **J. Radlińska**, *Usunięcie istotnych braków postępowania przygotowawczego w trybie art. 397 k.p.k.*, Prok. i Pr. 2004, nr 9; **S. Salmonowicz**, *Proces karny 1772–1848*, w: *Historia państwa i prawa Polski*, t. III, *Od rozbiorów do uwłaszczenia*, red. J. Bardach, M. Senkowska-Gluck, Warszawa 1981; **L. Schaff**, *Zakres i formy postępowania przygotowawczego*, Warszawa 1961; **K. Sójka-Zielińska**, *Historia prawa*, Warszawa 1981; **S. Stachowiak**, *Charakter prawny wniosku prokuratora o warunkowe umorzenie postępowania karnego przez sąd*, w: Skrętowicz, *Nowy kodeks*; **R.A. Stefański**, *Końcowe zapoznanie z materiałami postępowania przygotowawczego w świetle noweli z dnia 27 września 2013 r.*, Prok. i Pr. 2015, nr 1–2; R.A. Stefański, *Krytycznie o obecnym modelu postępowania przygotowawczego*, w: Hofmański, *Węzłowe problemy*; **D. Tarnowska**, *Różnice między dochodzeniem a śledztwem w polskim procesie karnym*, Szczecin 2009; **P. Tomaszewski**, *Uwagi na temat podstaw umorzenia i odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego*, WPP 1982, nr 3; **R. Tomczyk**, *Proces karny w monarchii habsburskiej. Od drugiej połowy XVIII wieku do 1918 roku*, EH 2013, nr 1; **J. Tylman**, *Postępowanie przygotowawcze*

w procesie karnym, Warszawa 1998; J. Tylman, *Rozwój systemu postępowania przygotowawczego w latach 1944–1956*, ZNUŁ 1957, z. 6; J. Tylman, *Uwagi o modelu postępowania przygotowawczego*, w: P. Hofmański, *Węzłowe problemy*; J. Tylman, *Wszczęcie postępowania karnego*, NP 1955, nr 4; J. Tylman, *Zasada legalizmu w procesie karnym*, Warszawa 1965; **W. Uruszczak**, *Historia państwa i prawa polskiego*, t. I, (966–1795), Warszawa 2010; **S. Waltoś**, *Kodeks postępowania karnego z 1997 r. – między tradycją a wyzwaniem współczesności*, w: Skrętowicz, *Nowy kodeks*; S. Waltoś, *Model postępowania przygotowawczego na tle prawnoporównawczym*, Warszawa 1968; S. Waltoś, *Sędzia śledczy – rys historyczny*, w: *Konferencja. Nowy model postępowania przygotowawczego – sędzia śledczy. Warszawa, 22 marca 2010 r.*, red. P. Zieliński, Warszawa 2010; **H.A. Zacharia**, *Wykład postępowania karnego niemieckiego*, t. I, Warszawa 1874; **J. Zagrodnik**, *Model interakcji postępowania przygotowawczego oraz postępowania głównego w procesie karnym*, Warszawa 2013; **W. Zarzycki**, *Prokuratura w zaborze pruskim i austriackim w II połowie XIX wieku*, Prob. Praw. 1970, nr 11–12; **Z. Zdrójkowski**, *Postępowanie procesowe w sądach wiejskich*, w: Z. Kaczmarczyk, B. Leśnodorski, *Historia państwa i prawa Polski*, t. II, *Od połowy XV wieku do r. 1795*, Warszawa 1968; Z. Zdrójkowski, *Teodor Ostrowski (1750–1802). Pisarz dawnego polskiego prawa sądowego (proces, prawo prywatne i karne)*, Warszawa 1956; GSW 1885, R. 13, nr 14; GSW 1931, R. 59, nr 15; RPEiS 1931, z. 3.

1.1. UWAGI OGÓLNE

Postępowanie przygotowawcze jest pierwszym ze stadiów procesu karnego poprzedzających postępowanie jurysdykcyjne (rozprawę sądową) i następujące po nim postępowanie wykonawcze. Jego celem na ogół jest wstępne merytoryczne poznanie i ustalenie przedmiotu przyszłego procesu karnego. Rozpoczyna się ono wraz z pierwszą czynnością procesową w sprawie, a kończy wniesieniem aktu oskarżenia do sądu. Można wyróżnić w jego ramach trzy fazy:

- 1) tzw. postępowanie wstępne;
- 2) postępowanie właściwe;
- 3) przygotowanie aktu oskarżenia.

Nazwą „postępowanie przygotowawcze, na ogół obejmuje się te trzy fazy. Jest to modelowy, wzorcowy przebieg postępowania karnego (obejmujący także postępowanie przygotowawcze), dający się jednakże wyodrębnić dopiero dziś, współcześnie. Natomiast do początku XIX w. rozdzielenie postępowania przygotowawczego i rozprawy sądowej niekiedy w praktyce w ogóle nie było możliwe.

Do oddzielenia funkcji ścigania i śledztwa od sądenia, a więc rozdzielenia postępowania przygotowawczego i rozprawy sądowej, doszło na ziemiach polskich dopiero z chwilą wprowadzenia procesu karnego o charakterze mieszanym, czyli na przełomie XVIII i XIX w. W postępowaniu przygotowawczym

początkowo przeważały elementy inkwizycyjne. Dopiero z czasem zwiększył się w nim udział podejrzanego i jego obrońcy oraz jego kontrydiktoryjność¹.

Najważniejszą fazą postępowania przygotowawczego jest faza postępowania właściwego, która może mieć formę dochodzenia lub śledztwa. Wiązało się z nimi w postępowaniu przygotowawczym wyróżnienie postępowania w sprawie (*in rem*) i postępowania przeciwko osobie (*in personam*).

Pomimo że generalnie postępowanie przygotowawcze obejmowało zarówno dochodzenie, jak i śledztwo, nie oznacza to, że nie podlegało ono żadnym zmianom. Na przestrzeni dziejów zmieniały się także inne elementy składające się na jego strukturę, takie jak:

- 1) funkcje, cele oraz stosunek do postępowania sądowego (rozprawy sądowej);
- 2) organy biorące w nim udział oraz stopień jego podporządkowania organom oskarżycielskim;
- 3) prowadzone w jego ramach postępowanie dowodowe oraz stosowane środki zapobiegawcze;
- 4) pozycja podejrzanego i jego obrońcy;
- 5) formy jego zakończenia.

Zmianie ulegał przede wszystkim zakres jego regulacji prawnej, tego, co bezpośrednio oraz pośrednio wchodzi do postępowania przygotowawczego. Przykładem mogą tu być postanowienia księgi VI k.p.k. z 1928 r., działu VII k.p.k. z 1969 r. czy obecnie obowiązującego działu VII k.p.k. Jak bowiem zauważył M. Cieślak, „postępowanie przygotowawcze» oderwane od jakiegokolwiek systemu prawnego straciłoby wszelki sens”².

W dziejach postępowania karnego można wyróżnić trzy jego formy: skargową, inkwizycyjną i mieszaną. Jednym z czynników, które miały wpływ na ich wyodrębnienie, był stosunek postępowania przygotowawczego do postępowania sądowego (rozprawy sądowej). Polski proces karny współcześnie ma charakter mieszany, jednakże wymieszanie różnorodnych elementów w jego ramach nie dowodzi wcale, że ma on charakter mieszany. Decyduje o tym bowiem przede wszystkim charakter określonego w nim postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego³.

Postępowanie przygotowawcze jest tą instytucją w ramach polskiego prawa karnego procesowego, która na przestrzeni dziejów przeszła chyba największą ewolucję.

---

¹ A. Dziadzio, *Historia prawa...*, s. 440.

² M. Cieślak, *Przygotowawcze stadium procesu karnego...*, s. 12–13.

³ M. Mikołajczyk, *Na drodze do powstania...*, s. 113.

1.2. OKRES ŚREDNIOWIECZA

Postępowanie sądowe w Polsce od początku charakteryzowały dwie cechy:

- 1) było ono wspólne zarówno dla spraw prywatnych (cywilnych), jak i karnych;
- 2) zarówno dla spraw prywatnych (cywilnych), jak i karnych rozwinął się proces skargowy (akuzacyjny), przy czym w przypadku spraw karnych występowały pewne odrębności.

Proces mógł być wszczęty jedynie na żądanie oskarżyciela. Miał charakter ustny i jawny; cechował go formalizm, jednakże nie był on tak skrupulatnie przestrzegany jak w innych krajach. Obejmował on przestępstwa ścigane zarówno z urzędu, jak i wskutek skargi poszkodowanego.

Skarżącym (*actor*) był ten, kto sam został pokrzywdzony, albo – w przypadku zabójstwa – byli nim krewni, którzy mieli prawo dopominania się od sprawcy przestępstwa (*reus*) opłaty za głowę zabitego, stąd główszczyzna. Zapewne również jeżeli przywilej zapewniał komuś prawo do pobierania kary pieniężnej za dokonanie przestępstwa w granicach jego majątku, a sąd nad nimi należał do kogoś innego, to wówczas osoba taka także miała prawo do zanoszenia skargi przeciwko temu, kto popełnił przestępstwo, mogąc domagać się zapłaty główszczyzny karnej⁴.

Prawo pociągnięcia do odpowiedzialności karnej służyło przede wszystkim księciu (panującemu), reprezentującemu władzę państwową. Szczególnie w początkowym okresie istnienia państwa polskiego, monarchii patrymonialnej, posiadał on najwyższą władzę sądową. Do przestępstw ściganych z urzędu należały przestępstwa przeciwko panującemu i państwu, interesom skarbu książęcego, służbie wojskowej, sądom, religii panującej, często zabójstwa i rabunki. Jeżeli sprawa nie należała do wyłącznej kompetencji księcia, ściganiem przestępstw zajmowali się wojewodowie, a zwłaszcza kasztelanowie. Do kompetencji tych ostatnich należało szczególnie ściganie zabójców, rozbójników i zawodowych złodziei. Kasztelani i rządcy dóbr książęcych (*procuratores*) ścigali i karali także ludzi polujących bezprawnie w lasach, w których polowanie należało do księcia. Należy także wspomnieć o mincerzach, którzy ścigali, więzili, oskarżali, a także karali osoby naruszające regale mennicze panującego, czyli głównie fałszerzy monet. Natomiast w tych miejscowościach, które były wyłączone spod jurysdykcji mincerzy, donosili oni tylko księciu o popełnionym prze-

---

⁴ R. Hube, *Prawo polskie...*, s. 543.

Wydawca: *Klaudia Szawłowska-Milczarek*

Redaktor prowadzący: *Joanna Tchorek*

Opracowanie redakcyjne: *JustLuk*

Projekt okładki i stron tytułowych: *Agnieszka Tchórznicka*

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN 978-83-8092-241-9 – tom X – wersja drukowana

ISBN 978-83-278-0080-0 – tom I–III

ISBN 978-83-264-8814-6 – tom IV–XVIII

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

9788380922419 W01P01

Tom X

ISBN 978-83-8092-241-9

9 788380 922419

Cena 359 zł (w tym 5% VAT)